

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

<u>Ilmoitusnumero</u>	Sisältö	Sivu
	I <i>Tiedonantoja</i>	
	Komissio	
98/C 265/01	Ecu	1
98/C 265/02	Komission tiedonanto kilpailusääntöjen soveltamisesta telealan liittymäsopimukseen — Puitteet, asian kannalta merkitykselliset markkinat ja periaatteet ⁽¹⁾	2
98/C 265/03	Päätös olla vastustamatta ilmoitettua keskittymää (Tapaus N:o IV/M.1182 — *** Akzo Nobel/Courtaulds) ⁽¹⁾	28
98/C 265/04	Asetuksen (EY) N:o 3381/94 5 artiklan mukaiset edellytykset — Kaksikäyttötavaroitten kansallista valvontaa koskeva tarkistettu ilmoitus (Yhdistynyt kuningaskunta) ⁽¹⁾	29
98/C 265/05	Alkuperänimityksen ja maantieteellisten merkintöjen suojasta annetun asetuksen (ETY) N:o 2081/92 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu rekisteröintihakemuksen julkaiseminen	31

I

(Tiedonantoja)

KOMISSIO

Ecu (¹)

21. elokuuta 1998

(98/C 265/01)

Kansallisen valuutan määrä yhtä yksikköä kohti:

Belgian frangi ja Luxemburgin frangi	40,6560	Suomen markka	5,99432
Tanskan kruunu	7,50870	Ruotsin kruunu	8,97751
Saksan markka	1,97156	Sterling-punta	0,670514
Kreikan drakhma	332,599	Yhdysvaltojen dollari	1,09555
Espanjan peseta	167,302	Kanadan dollari	1,67893
Ranskan frangi	6,60947	Japanin jeni	158,362
Irlannin punta	0,786640	Sveitsin frangi	1,64826
Italian liira	1945,04	Norjan kruunu	8,44124
Alankomaiden guldeni	2,22342	Islannin kruunu	78,4964
Itävallan šillinki	13,8719	Australian dollari	1,87884
Portugalin escudo	201,823	Uuden-Seelannin dollari	2,22267
		Etelä-Afrikan randi	6,96772

Komissio on ottanut käyttöön automaattisella vastauslaitteella varustetun teleksin, joka ilmoittaa muuntokurssit tärkeimpinä valuuttoina kysyjän otettua siihen yhteyden omalla teleksillään. Tämä palvelu toimii päivittäin kello 15.30:stä seuraavaan päivään kello 13:een.

Palvelun käyttäjän on:

- valittava teleksinumero 23789, Bryssel,
- annettava oma teleksitunnuksensa,
- kirjoitettava koodi "cccc", joka käynnistää automaattisen vastausjärjestelmän ecun muuntokurssien lähettämiseksi käyttäjän teleksiin,
- ylläpidettävä keskeytymätöntä teleksiyhteyttä, kunnes sanoma ilmoitetaan päättyneeksi koodilla "ffff".

Huom. Komissiolla on käytössä myös automaattisella vastauslaitteella varustettu telekopiolaite (n:o 296 10 97 ja n:o 296 60 11), joka lähettää päivittäisiä tietoja yhteisessä maatalouspolitiikassa sovellettavien muuntokurssien laskemisesta.

(¹) Neuvoston asetus (ETY) N:o 3180/78, annettu 18 päivänä joulukuuta 1978 (EYVL L 379, 30.12.1978, s. 1), sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna asetuksella (ETY) N:o 1971/89 (EYVL L 189, 4.7.1989, s. 1).

Neuvoston päätös 80/1184/ETY, tehty 18 päivänä joulukuuta 1980 (Lomé'n sopimus) (EYVL L 349, 23.12.1980, s. 34).

Komission päätös N:o 3334/80/EHTY, tehty 19 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL L 349, 23.12.1980, s. 27).

Euroopan yhteisöjen yleiseen talousarvioon sovellettava varainhoitoasetus, annettu 16 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL L 345, 20.12.1980, s. 23).

Neuvoston asetus (ETY) N:o 3308/80, annettu 16 päivänä joulukuuta 1980 (EYVL L 345, 20.12.1980, s. 1).

Euroopan investointipankin valtuuston päätös, tehty 13 päivänä toukokuuta 1981 (EYVL L 311, 30.10.1981, s. 1).

Komission tiedonanto kilpailusääntöjen soveltamisesta telealan liittymäsopimukseen

PUITTEET, ASIAN KANNALTA MERKITYKSELLISET MARKKINAT JA PERIAATTEET

(98/C 265/02)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

ESIPUHE

Telealalla liittymäsopimukset ovat erittäin tärkeitä, jotta markkinaosapuolet pääsisivät osalliseksi vapauttamisen hyödyistä.

Tämän tiedonannon tarkoitus on kolmitahoinen:

- määrittellä useissa komission päätöksissä esiin tulleet Euroopan unionin kilpailuoikeuteen perustuvat liittymisperiaatteet. Tämä on tarpeen, jotta voitaisiin lisätä luottamusta markkinoilla ja luoda televiestintä- ja multimedia-alalla vakaammat edellytykset sijoituksille ja kaupallisille aloitteille;
- määrittellä ja selventää kilpailuoikeuden ja alakohtaisten säädösten välisiä suhteita perustamissopimuksen 100 a artiklan nojalla (tämä liittyy erityisesti kilpailusääntöjen ja avoimen verkon tarjoamista (ONP) koskevan lainsäädännön väliseen suhteeseen);
- selittää, miten kilpailusääntöjä sovelletaan johdonmukaisesti uusia palveluita tarjoavilla aloilla kiinnittäen tässä yhteydessä erityistä huomiota liittymiin ja yhdyskäytäviin.

JOHDANTO

liittymäsopimukseen EY:n ja jäsenvaltioiden harjoittamassa yhdenmukaistetussa telealan sääntelyssä.

1. Aikataulu telealan täydelliselle vapauttamiselle on nyt laadittu, ja useimpien jäsenvaltioiden oli poistettava viimeiset esteet televerkkojen ja -palvelujen tarjoamiselta kuluttajille kilpailuympäristössä 1 päivään tammikuuta 1998 mennessä⁽¹⁾. Tämä vapauttamisen seurauksena syntyy siihen liittyviä tuotteita tai palveluita sekä tarve liittyä tällaisten palvelujen tarjoamisen edellytyksenä oleviin toiminteisiin. Tyyppillinen muttei ainoa esimerkki tällaisesta liittymisestä on liittymisen yleiseen kytkentäiseen televerkkoon. Komissio on ilmoittanut määrittelevänsä telealan liittymäsopimusten käsittelyn kilpailusääntöjen nojalla⁽²⁾. Tässä tiedonannossa käsitelläänkin sitä, miten kilpailusääntöjä ja -menettelyjä sovelletaan
2. Televiestinnän vapauttamista koskeva oikeudellinen kehys koostuu perustamissopimuksen 90 artiklan nojalla annetuista vapauttamisdirektiiveistä ja perustamissopimuksen 100 a artiklan nojalla annetuista yhdenmukaistamisdirektiiveistä, erityisesti avoimen verkon tarjoamisen (ONP) sääntelystä. ONP-kehys sisältää yhdenmukaiset säännöt televerkkoihin liittymiselle ja yhdysliikenteelle sekä puhelintoimintapalveluille. Vapauttamis- ja yhdenmukaistamissäädösten muodostama oikeudellinen kehys on komission kaiken toiminnan taustalla sen soveltaessa kilpailusääntöjä. Sekä vapauttamislainsäädännöllä (90 artiklan perustuvat direktiivit)⁽³⁾ että yhdenmukais-

tamislainsäädännöllä (ONP-direktiivit) (*) pyritään saavuttamaan perustamissopimuksen 3 artiklassa määritellyt yhteisön tavoitteet ja erityisesti luomaan ”sellainen järjestelmä, jolla varmistetaan, että kilpailu ei vääristy sisämarkkinoilla” ja ”sisämarkkinat, joille on ominaista tavaroiden, henkilöiden, palveluiden ja pääomien vapaan liikkuvuuden esteiden poistaminen jäsenvaltioiden väliltä”.

3. Komissio on julkaissut suuntaviivat ETY:n kilpailusääntöjen soveltamisesta televiestintäalalla (*). Tämän tiedonannon on tarkoitus perustua kyseisiin suuntaviivoihin, joissa ei käsitellä suoraan liittyviä koskevia asioita.

4. Telealan vapauttamis- ja yhdenmukaistamislainsäädäntö mahdollistaa yhteisön yrityksille uusien toimintojen aloittamisen uusilla markkinoilla ja yksinkertaistaa toiminnan aloittamista. Siten myös käyttäjät voivat hyötyä lisääntyneestä kilpailusta. Yritysten rajoittavat toimintamenetelmät tai väärinkäytökset eivät saa vaarantaa näitä etuja: yhteisön kilpailusäännöt ovat keskeisiä tämän kehityksen loppuunviemiseksi. Uusille tulokkaille on heti alkuvaiheessa taattava oikeus liittyä vakiintuneiden teleoperaattoreiden verkkoihin. Useilla alueellisella, kansallisella ja yhteisön tasolla toimivilla viranomaisilla on sääntelyvaltaa tällä alalla. Jos kilpailun halutaan toimivan hyvin sisämarkkinoilla, on viranomaisten toimien yhteensovittaminen varmistettava.

5. Tiedonannon ensimmäisessä osassa määritetään oikeudellinen kehys ja selvitetään yksityiskohtaisesti, miten komissio aikoo välttää menettelyjen tarpeentonta päällekkäisyyttä turvaten samalla yritysten ja käyttäjien kilpailusääntöjen mukaiset oikeudet. Tässä yhteydessä komissio kannattaa kansallisten tuomioistuinten ja kansallisten viranomaisten harjoittamaa kilpailusääntöjen hajautettua soveltamista tavoitteena oikeuskeinojen toteuttaminen kansallisella tasolla, ellei jokin tietty tapaus koske yhteisön merkittävää etua. Telealalla avoimen verkon tarjoamisen (ONP) mukaisilla erityismenettelyillä pyritään myös ratkaisemaan liittymisongelmat ensisijaisesti hajautetusti kansallisella tasolla tarjoten tietyn ehdoin mahdollisuuden sovitteluun yhteisön tasolla. Toisessa osassa kuvataan komission lähestymistapa alan markkinoiden määrittelyssä. Kolmannessa osassa selvitetään yksityiskohtaisesti periaatteet, joita komissio noudattaa kilpailusääntöjen soveltamisessa: tarkoitus on selvittää kilpailuoikeuden

asettavat rajoitukset telemarkkinoiden osapuolille ja sitä kautta auttaa näitä muotoilemaan liittymäsovimuksensa. Tässä tiedonannossa määritellyt periaatteet eivät koske ainoastaan perinteistä kiinteän verkon televiestintää, vaan kaikkea televiestintää, esimerkiksi satelliitti- ja matkaviestintää.

6. Tiedonanto perustuu komission kokemukseen useissa asioissa (*) sekä tutkimuksiin, joita on komission aloitteesta tehty tällä alalla (*). Koska tämä tiedonanto koskee yleisesti sovellettavia kilpailusääntöjä voidaan tiedonannon periaatteita soveltaa kaikilla aloilla esiintyviin vastaaviin ongelmiin, esimerkiksi digitaaliviestinnän liittymäkysymyksiin. Vastaavasti useat perustamissopimuksen periaatteet koskevat myös muilla aloilla kuin televiestinnässä määräävässä asemassa olevia yrityksiä.

7. Tämä tiedonanto perustuu kysymyksiin, jotka ovat tulleet esille monopoleista kilpailuihin markkinoihin siirtymisen alkuvaiheessa. Ottaen huomioon televiestinnän, tiedotusvälineiden ja tietotekniikan lähentymisen (*) sekä lisääntyvän kilpailun näillä markkinoilla uusia kysymyksiä tulee vielä esille. Tämä voi edellyttää tämän tiedonannon soveltamisalan ja siinä määriteltyjen periaatteiden ulottamista tällaisille uusille aloille.

8. Tässä asiakirjassa määriteltyjä periaatteita sovelletaan myös yhteisön ulkopuolella noudatettaviin käytäntöihin, jos kyseiset käytännöt vaikuttavat kilpailuun yhteisössä ja jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Soveltaessaan kilpailusääntöjä komission on noudatettava WTO:n televiestintäsovimukseen perustuvia yhteisön velvollisuuksia (*) Komissio toteaa myös, että kansainvälisestä tilitysmaksujärjestelmästä käydään jatkuvasti keskustelua Kansainvälisessä teleliitossa ITU:ssa. Tämä tiedonanto ei vaikuta komission mahdollisiin kannanottoihin kyseisissä keskusteluissa.

9. Tämä tiedonanto ei millään lailla rajoita yksilöille tai yrityksille yhteisön oikeuden perusteella kuuluvia oikeuksia eikä vaikuta Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tai yhteisöjen ensimmäisen oikeusas-

teen tuomioistuimen antamiin yhteisön kilpailusääntöjä koskeviin tulkintoihin. Tässä tiedonannossa ei pyritä analysoimaan tyhjentävästi tämän alan kaikkia mahdollisia kilpailuongelmia. Muitakin ongelmia on jo nyt olemassa ja syntyy todennäköisesti tulevaisuudessa lisää.

10. Komissio harkitsee vapautetun televiestintäympäristön ensivaiheesta saatujen kokemusten perusteella, onko tähän tiedonantoon syytä tehdä muutoksia tai lisäyksiä.

ENSIMMÄINEN OSA — PUITTEET

1. Kilpailusäännöt ja alakohtainen sääntely

11. Liittymisongelmia sanan laajimmassa merkityksessä voidaan käsitellä eri tasoilla ja erilaisten sekä kansallista että yhteisön alkuperää olevien säännösten perusteella. Jos palveluntarjoajalla on liittymisoikeutta koskeva ongelma — teleoperaattori esimerkiksi kieltäytyy perusteettomasti myöntämästä hakijan asiakaspalveluidensa tarjoamiseksi tarvitsemää yhteyttä (tai myöntää sen kohtuuttomien ehdoin) — sillä on useita eri mahdollisuuksia oikeuksiansa turvaamiseen. Yleisesti ottaen vahinkoa kärsineiden osapuolten kannattaa ainakin alkuvaiheessa pyytää asian uudelleenkäsitellyä kansallisella tasolla. Kansallisella tasolla hakijalla on kaksi pääasiallista vaihtoehtoa, eli 1) erityiset kansalliset menettelyt, jotka on luotu yhteisön oikeuden mukaisesti ja yhdenmukaistettu avoimen verkon tarjoamista (ONP) koskevien säännösten mukaisesti (katso alaviite 4) ja 2) kansalliseen tai yhteisön oikeuteen perustuvat oikeuskeinot kansallisessa tuomioistuimessa tai kansallisen kilpailuviranomaisen menettelyt⁽¹⁰⁾.
12. Komissiolle kilpailusääntöjen nojalla osoitetut valitukset, jotka on tehty sen lisäksi tai asemasta, että kansallinen tuomioistuin, kilpailuviranomainen tai sääntelyviranomainen käsittelee asiaa ONP-menettelyjen mukaisesti, käsitellään ongelman kiireellisyys, uutuuden ja väliaikaisuuden vaatimassa tärkeysjärjestyksessä välttäen päällekkäisyyttä (katso 23 kohta ja sitä seuraavat kohdat).
13. Komissio tietää, että kansallisilla sääntelyviranomaisilla⁽¹¹⁾ on eri tehtävät kuin komissiolla ja ne toimivat erilaisessa oikeudellisessa ympäristössä kuin komissio tämän soveltaessa kilpailusääntöjä. Ensinnäkin kansalliset sääntelyviranomaiset toimivat kansallisen lainsäädännön alaisina, vaikkakin ne usein panevat täytäntöön eurooppaoikeutta. Lisäksi kyseinen lainsäädäntö perustuu televiestintää koskeviin näkökohtiin, joten sen tavoitteet voivat olla erilaiset, vaikkakin johdonmukaiset yhteisön kilpailuoikeuteen nähden. Komissio toimii mahdollisimman paljon yhteistyössä kansallisten sääntelyviranomaisien kanssa joiden on harjoitettava mahdollisimman laajaa yhteistyötä myös keskenään, varsinkin kun on kyse valtioiden rajat ylittävistä tapauksista⁽¹²⁾. Yhteisön oikeuden perusteella kansallisilla viranomaisilla, mukaan lukien sääntelyviranomaiset ja kilpailuviranomaiset, on velvollisuus olla hyväksymättä yhteisön kilpailuoikeuden vastaista käytäntöä tai sopimusta.
14. Yhteisön kilpailusäännöt eivät riitä poistamaan kaikkia telealan lukuisia ongelmia. Tämän vuoksi kansallisilla sääntelyviranomaisilla on huomattavasti laajempi toiminta-ala sekä merkittävä ja kauaskantoinen tehtävä alan sääntelyssä. On myös huomattava, että yhteisön oikeuden perusteella kansallisten sääntelyviranomaisien on oltava riippumattomia⁽¹³⁾.
15. Lisäksi on tärkeää muistaa, että avoimen verkon tarjoamista (ONP) koskevilla direktiiveillä asetetaan merkittävässä markkina-aseteissa oleville teletoiminnan harjoittajille tiettyjä avoimuuden ja syrjimättömyyden velvoitteita, jotka ylittävät perustamissopimuksen 86 artiklan nojalla tavallisesti asetettuja velvoitteita. ONP-direktiiveillä asetetaan avoimuutta, toimenten tarjoamista ja hinnoittelua koskevia velvoitteita. Kansalliset sääntelyviranomaiset, joilla on myös toimivaltuudet toteuttaa toimia tehokkaan kilpailun varmistamiseksi⁽¹⁴⁾, valvovat näiden velvoitteiden noudattamista.
16. Perustamissopimuksen 86 artiklaa koskevilta osilta tämä tiedonanto on kirjoitettu suurimmaksi osaksi ikään kuin määräävässä markkina-aseteissa olisi yksi operaattori. Näin ei kuitenkaan kaikissa jäsenvaltioissa välttämättä ole: esimerkiksi yhä suuremman peiton tarjoavia uusia televerkkoja kehittyvä vähitellen. Nämä vaihtoehtoiset televerkot voivat lopulta olla tarpeeksi suuria ja kattavia korvaamaan osittain tai jopa kokonaan kansalliset verkot, mikä on syytä pitää mielessä. Kilpailevien operaattorei-

den markkinoilla ololla ja asemalla on merkitystä määriteltäessä, ovatko jotkut niistä yksin tai yhdessä määräävässä asemassa: tämä tulisi ottaa huomioon luettaessa tämän tiedonannon viittauksia määräävään markkina-asemaan.

17. Koska komissio vastaa yhteisön kilpailupolitiikasta, sen on palveltava yhteisön yleistä etua. Komission käytössä olevat hallinnolliset voimavarat ovat rajoitettuja, eivätkä ne riitä kaikkien sen tietoon tulleiden tapausten käsittelyyn. Komissiolla on sen vuoksi yleensä tehtävänsä täyttämiseksi ja varsinkin tärkeysjärjestyksen asettamiseksi velvollisuus toteuttaa kaikki tarvittavat organisatoriset toimenpiteet⁽¹⁵⁾.
18. Komissio on tämän vuoksi ilmoittanut aikovansa keskittyä päätösvaltansa käyttämisessä ilmoituksiin, valituksiin ja itse aloittamiinsa menettelyihin, joilla on erityistä poliittista, taloudellista tai oikeudellista merkitystä yhteisölle⁽¹⁶⁾. Tapauksissa, jotka eivät täytä edellä mainittuja tunnusmerkkejä, ilmoituksiin ei yleensä vastata virallisella päätöksellä vaan hallinnollisella kirjeellä (edellyttää osapuolten suostumusta), ja valitukset olisi pääsääntöisesti käsiteltävä kansallisissa tuomioistuimissa tai muiden asianmukaisten viranomaisten toimesta. Tässä yhteydessä on otettava huomioon, että kilpailusäännöillä on suora vaikutus⁽¹⁷⁾, joten yhteisön kilpailuoikeutta voidaan soveltaa kansallisissa tuomioistuimissa. Vaikka on noudatettu yhteisön muuta lainsäädäntöä, se ei poista velvoitetta noudattaa myös yhteisön kilpailusääntöjä⁽¹⁸⁾.
19. Muilla kansallisilla viranomaisilla, erityisesti ONP-puitteiden mukaisesti toimivilla kansallisilla sääntelyviranomaisilla on toimivaltaa tietyissä liittymäsopimuksissa (joista niille on ilmoitettava). Sopimuksen ilmoittaminen kansalliselle sääntelyviranomaiselle ei kuitenkaan tee tarpeettomaksi sopimuksen ilmoittamista komissiolle. Kansallisten sääntelyviranomaisten on varmistettava, että niiden päätökset ovat yhteisön kilpailuoikeuden mukaisia⁽¹⁹⁾; tämä velvollisuus vaatii niitä pidättäytymään sellaisesta toiminnasta, joka heikentäisi yhteisön kilpailusääntöjen mukaisten oikeuksien suojaa⁽²⁰⁾. Ne eivät siis saa hyväksyä kilpailusääntöjen vastaisia järjestelyitä⁽²¹⁾. Jos kansalliset viranomaiset toimivat näitä oikeuksia heikentävästi, jäsenvaltio voi itse joutua vahingonkorvausvelvollisuuteen niitä kohtaan, jotka ovat kärsineet toiminnasta⁽²²⁾. Kansallisilla sääntelyviranomaisilla on lisäksi ONP-direktiivien mukaan toimivalta toteuttaa toimenpiteitä tehokkaan kilpailun varmistamiseksi⁽²³⁾.
20. Liittymäsopimukset säätelevät periaatteessa tiettyjen palvelujen tarjoamista tiettyjen itsenäisten yritysten välillä, eivätkä ne johda sopimuspuolista erillisen autonomisen kokonaisuuden syntyyn. Liittymäsopimukset eivät siten yleensä kuulu sulautuma-asetuksen⁽²⁴⁾ soveltamisalaan.
21. Asetuksen N:o 17⁽²⁵⁾ nojalla komissio voi puuttua liittymäsopimuksiin, jos yksi tai useampi osapuoli tekee ilmoituksen liittymäsopimuksesta⁽²⁶⁾, jos kolmas osapuoli valittaa rajoittavasta liittymäsopimuksesta tai määräävässä asemassa olevan yrityksen käyttäytymisestä sen myöntäessä liittymän tai kieltäytyessä myöntämästä sitä⁽²⁷⁾, jos komissio tutkii oma-aloitteisesti tällaisen liittymän myöntämistä tai epäämistä tai jos komissio tekee alakohtaisen tutkimuksen⁽²⁸⁾. Lisäksi valittaja voi pyytää komissiota toteuttamaan väliaikaisia toimenpiteitä silloin, kun on olemassa välitön vaara, että valittajalle tai yleiselle edulle aiheutuu vakavaa ja korjaamatonta vahinkoa⁽²⁹⁾. Erityisen kiireellisissä tapauksissa on syytä ottaa huomioon, että asioiden käsittely kansallisissa tuomioistuimissa johtaa määräykseen lopettaa rikkomisen yleensä nopeammin kuin niiden käsittely komissiossa⁽³⁰⁾.
22. Sopimukset kuuluvat useilla aloilla sekä kilpailusääntöjen että kansallisten tai eurooppalaisten alakohtaisten säännösten, varsinkin sisämarkkinasäännösten soveltamisalaan. Tealalla ONP-direktiiveillä pyritään luomaan sääntelyjärjestelmä liittymäsopimuksille. Koska ONP:tä koskevat säännöt ovat luonteeltaan yksityiskohtaisia ja voivat olla perustamissopimuksen 86 artiklaa tiukempia, alalla toimivien yritysten on syytä muistaa, että yhteisön kilpailusääntöjen noudattaminen ei vapauta niitä velvoitteesta noudattaa ONP:hen liittyviä velvoitteita ja päinvastoin.

2. Komission toiminta liittymäsopimusten suhteen ⁽³¹⁾

23. Liittymäsopimukset ovat kokonaisuutena ottaen erittäin merkittävä aihepiiri ja sen vuoksi komission on aiheellista määrittää mahdollisimman selvästi yhteisön oikeudellinen kehys, jonka mukaisesti nämä sopimukset olisi tehtävä. Liittymäsopimukset, joihin sisältyy rajoittavia lausekkeitä, koskevat 85 artiklan soveltamisalaan kuuluvia seikkoja. Sopimuksiin, jotka koskevat määräävässä tai monopoli-asemassa olevia yrityksiä, liittyy 86 artiklan soveltamisalaan kuuluvia seikkoja: yhden tai useamman osapuolen määräävästä asemasta aiheutuvat ongelmat ovat tietyn sopimuksen yhteydessä yleensä merkittävämpiä kuin 85 artiklan mukaiset seikat.

Ilmoitukset

24. Kilpailusääntöjen soveltamisessa komission lähtökohtana on ONP-direktiivi, joissa asetetaan kansallisten sääntelyviranomaisten toiminnan puitteet. Jos sopimukset kuuluvat 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan, ne on ilmoitettava komissiolle, jos halutaan niihin sovellettavan 85 artiklan 3 kohdan nojalla myönnettävää poikkeusta. Kun sopimukset on ilmoitettu, komissio käsittelee ensin yhden tai useamman ilmoituksen tekemällä asiasta virallisen päätöksen julkaistuaan sen ensin asianmukaisesti *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ja noudattaen jäljempänä esitettyjä periaatteita. Kun oikeudelliset periaatteet on täten selvästi määritelty, komissio ehdottaa samoja kysymyksiä koskevien muiden ilmoitusten hoitamista hallinnollisella kirjeellä.

3. Valitukset

25. Luonnolliset ja oikeushenkilöt, joiden etua asia koskee, voivat tietyissä tilanteissa tehdä valituksen komissiolle ja pyytää, että komissio vaatisi päätöksellään lopettamaan perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan tai 86 artiklan rikkomisen. Valittaja voi lisäksi pyytää, että komission toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä, jos on olemassa välittömän vakavan ja korjaamattoman vahingon uhka ⁽³²⁾. Valituksen tekijällä on käytettävissään myös muita yhtä tehokkaita tai tehokkaampia vaihtoehtoja, kuten asian vieminen kansalliseen tuomioistuimeen. Tässä yhteydessä on todettava, että asian käsittelystä kansallisessa tuomioistuimessa voi olla huomattavaa

hyötyä niin yksityishenkilöille kuin yrityksille, esimerkiksi ⁽³³⁾:

— kansalliset tuomioistuimet voivat käsitellä kilpailusääntöjen rikkomisesta aiheutuvia korvausvaateita ja määrätä korvauksen,

— kansalliset tuomioistuimet voivat yleensä toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä ja määrätä rikkomisen lopettavaksi nopeammin kuin komissio.

— kansallisissa tuomioistuimissa on mahdollista yhdistää yhteisön oikeuteen perustava vaade kansalliseen oikeuteen perustuvaan vaateeseen.

— kansallinen tuomioistuin voi määrätä oikeuskulut korvattavaksi asian voittaneelle.

Erityisiin ONP-direktiivien mukaisesti yhdenmukaistettuihin kansallisiin sääntely-periaatteisiin voidaan lisäksi vedota sekä kansallisella että tarvittaessa yhteisön tasolla.

3.1. ONP-menettelyjen ja kansallisten menettelyjen käyttö

26. Kuten edellä mainittiin ⁽³⁴⁾, komissio ottaa yhteisön edun huomioon kaikissa käsittelemässään tapauksissa. Punnitessaan yhteisön etua komissio tutkii:

”... väitetyn rikkomuksen merkittävyyttä yhteis-markkinoiden toiminnalle, rikkomuksen toteennäytämisen todennäköisyyttä ja sen tutkimuksen laajuutta, joka vaaditaan parhaiden mahdollisten olosuhteiden vallitessa sen varmistamiseksi, että 85 ja 86 artiklaa noudatetaan ...” ⁽³⁵⁾.

Arvioinnin kannalta on tärkeää myös se, missä määrin kansallinen tuomari voi määrätä tehokkaan seuraamuksen 85 ja 86 artiklan rikkomisesta. Tämä voi osoittautua vaikeaksi esimerkiksi tapauksissa, joihin liittyy alueelliset rajat ylittäviä piirteitä.

27. Yhteisön perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdalla ja 86 artiklalla on yksilöiden välisiin suhteisiin suoria vaikutuksia, jotka kansallisten tuomioistuinten on suojattava⁽³⁶⁾. Avoimen verkon tarjoamisesta annetussa ONP-yhteenliittämisdirektiivissä säädetään, että kansallisella sääntelyviranomaisella on valta puuttua asiaan ja määrätä muutoksia liittymäsopimusten olemassaoloon ja sisältöön. Kansallisten sääntelyviranomaisten on otettava huomioon ”tarve myötävaikuttaa kilpailukykyisiin markkinoihin” ja ne voivat asettaa yhdelle tai useammalle osapuolelle ehtoja muun muassa ”tehokkaan kilpailun varmistamiseksi”⁽³⁷⁾.

28. Komissio voi itse olla kiistan osapuolena joko kilpailusääntöjen tai avoimen verkon tarjoamisen (ONP:n) sovittelumenettelyn perusteella. Komission ja kansallisten viranomaisten useammat menettelyt saattaisivat aiheuttaa selvitysten turhaa päällekkäisyyttä. Jos komissiolle jätetään valitus asetuksen N:o 17 3 artiklan nojalla samaan aikaan, kun toimivaltainen kansallinen tai eurooppalainen viranomainen taikka tuomioistuin käsittelee kyseiseen asiaan liittyviä kanteita, kilpailun pääosasto ei yleensä aloita tutkimusta yhteisön perustamissopimuksen 85 tai 86 artiklan mahdollisesta rikkomisesta. Tämä riippuu kuitenkin seuraavista seikoista.

3.2. Valittajan oikeuksien turvaaminen

29. Yrityksillä on oikeus saada tehokas suoja yhteisön oikeuden mukaisille oikeuksilleen⁽³⁸⁾. Nämä oikeudet heikkenisivät, jos kansallisten menettelyjen annettaisiin viivästyttää komission toimintaa liikaa ilman, että asiasta annetaan kansallisella tasolla tyydyttävä ratkaisu. Televiestinnän alalla innovaatiot seuraavat toisiaan verrattain nopeasti ja kaikki merkittävät viivästykset liittymäkiistan ratkaisemisessa saattaisivat vastata käytännössä liittymän kieltämistä ja vaikuttaa siten ennalta asian käsittelyyn.

30. Tämän vuoksi kansallisen sääntelyviranomaisen ratkaistavaksi tuotu liittymäkiista on komission mielestä ratkaistavat kohtuullisessa ajassa, tavallisesti viimeistään kuuden kuukauden kuluttua siitä, kun asia saatettiin ensimmäisen kerran viranomaisten tietoon. Ratkaisuna voi olla joko kiistan ratkaisemi-

nen lopullisesti tai muu toimenpide, joka turvaa valittajan oikeudet. Jos asiassa ei päästä tällaiseen ratkaisuun, osapuolten oikeuksia ei selvästi turvata tehokkaasti, ja valittajan pyynnöstä komissio periaatteessa alkaa tutkia tapausta tavanomaisen menettelyn mukaisesti kuultuaan ensin kansallisia viranomaisia ja yhteisössä näiden kanssa. Pääsääntöisesti komissio ei aloita tällaisia tutkimuksia, jos se on jo parhaillaan mukana ONP-sovittelumenettelyissä.

31. Lisäksi komission on aina tarkasteltava kutakin tapausta erikseen: se ryhtyy toimenpiteisiin, jos se katsoo, että asiaan liittyy huomattava yhteisön etu, joka vaikuttaa tai tulee todennäköisesti vaikuttamaan kilpailuun useissa jäsenvaltioissa.

3.3. Väliaikaiset toimenpiteet

32. Väliaikaisia toimenpiteitä koskevien pyyntöjen osalta on vakavan ja korjaamattoman vahingon uhan kannalta merkityksellistä onko kansallisia menettelyjä käynnissä tai onko niiden mahdollisuus olemassa. Tällaisen vahingon uhka pitäisi ensimmäiseltä voida poistaa kansallisella menettelyllä, ja sen vuoksi komission ei ole syytä toteuttaa väliaikaisia toimenpiteitä, jos ei ole todisteita siitä, että kansallisista toimista huolimatta uhka ei poistu.

33. Väliaikaisten kieltomääräysten olemassaolo ja perusteet ovat tärkeä tekijä, joka komission on otettava huomioon tehdessään tällaisen päätelmän ensimmäiseltä näkemältä. Jos väliaikaisia kieltotoimia ei ole käytettävissä tai jos ne eivät todennäköisesti riittävästi turvaa yhteisön oikeuden mukaisia valittajan oikeuksia, komissio katsoo, että kansalliset menettelyt eivät ole poistaneet vahingon uhkaa ja voi sen vuoksi aloittaa tapauksen tutkimisen.

4. Tutkiminen komission omasta aloitteesta ja alakohtaiset selvitykset

34. Komissio aloittaa tarpeen vaatiessa oma-aloitteisesti tutkimukset. Se voi käynnistää myös alakohtaisen

selvityksen, mikä kuitenkin edellyttää jäsenvaltion kilpailuviranomaisten neuvoa-antavan komitean kuulemista.

5. Sakot

35. Komissio voi määrätä yritykselle sakon, joka on enintään 10 prosenttia yrityksen vuosittaisesta maailmanlaajuisesta liikevaihdosta, jos kyseinen yritys tahallaan tai tuottamuksellisesti rikkoo 85 artiklan 1 kohtaa tai 86 artiklaa⁽³⁹⁾. Silloin kun sopimukset on ilmoitettu asetuksen N:o 17 mukaisesti perustamissopimuksen 85 artiklan 3 kohdan nojalla myönnettävän poikkeuksen saamiseksi, komissio ei voi määrätä sakkoa ilmoituksen kattamasta toiminnasta⁽⁴⁰⁾, jota harjoitetaan ilmoituksen jättämisen jälkeen. Komissio voi kuitenkin poistaa vapautuksen sakosta ilmoittamalla asianomaisille yrityksille alustavan tutkimuksen jälkeen kantansa olevan, että tapaukseen sovelletaan 85 artiklan 1 kohtaa eikä 85 artiklan 3 kohdan artiklan soveltaminen ole perusteltua⁽⁴¹⁾.

36. ONP-yhteenliittämisdirektiivi sisältää kaksi erityistä säännöstä, joilla on merkitystä kilpailusääntöjen nojalla määrättävien sakkojen kannalta. Ensinnäkin direktiivin mukaan yhteenliittämissopimukset on pyynnöstä ilmoitettava asianomaiselle kansalliselle sääntelyviranomaiselle ja toimitettava kolmansille osapuolille, joita asia koskee, lukuun ottamatta niitä sopimuskohtia, jotka liittyvät osapuolten liiketoimintastrategioihin⁽⁴²⁾. Toiseksi siinä edellytetään, että kansallisilla sääntelyviranomaisilla on oltava keinot yhteenliittämissopimuksiin vaikuttamiseen tai niiden muuttamiseen⁽⁴³⁾. Nämä säännökset takaavat sen, että sopimukset ovat riittävän julkisia, ja antavat kansalliselle sääntelyviranomaiselle mahdollisuuden toteuttaa tarvittaessa toimenpiteitä varmistaakseen tehokkaan kilpailun markkinoilla.

37. Jos sopimus on ilmoitettu kansalliselle sääntelyviranomaiselle, mutta ei komissiolle, komission mielestä ei yleensä ole tarkoituksenmukaista määrätä sopimuksesta automaattisesti sakkoa, vaikka lopulta kävisikin ilmi, että sopimus sisältää 85 artiklaa rikkovia ehtoja. Tietyissä tapauksissa sakko on kuitenkin tarkoituksenmukainen, esimerkiksi jos:

a) osoittautuu, että sopimus sisältää määräyksiä, joilla rikotaan 86 artiklaa; ja/tai

b) 85 artiklan rikkominen on erityisen vakavaa.

Komissio julkaisi jokin aika sitten suuntaviivat siitä, kuinka sakot lasketaan⁽⁴⁴⁾.

38. Kansalliselle sääntelyviranomaiselle tehty ilmoitus ei korvaa komissiolle tehtävää ilmoitusta eikä rajoita muiden tahojen mahdollisuutta valittaa asiasta komissiolle eikä komission mahdollisuutta tutkia liittymäsopimusta omasta aloitteestaan. Tällainen ilmoitus ei myöskään rajoita osapuolen oikeutta hakea korvausta kansalliselta tuomioistuimelta kilpailuvastaisten sopimusten aiheuttamasta vahingosta⁽⁴⁵⁾.

TOINEN OSA — MERKITYKSELLISET MARKKINAT

39. Kun komissio tutkii tapauksia edellä kuvattujen suuntaviivojen mukaisesti, sen lähtökohtana asian kannalta merkityksellisten markkinoiden määrittämisessä on komission tiedonanto merkityksellisten markkinoiden määritelmästä yhteisön kilpailuoikeuden kannalta⁽⁴⁶⁾.

40. Yrityksiä koskevat kilpailurajoitukset ovat peräisin kolmesta lähteestä: kysynnän korvattavuudesta, tarjonnan korvattavuudesta ja mahdollisesta kilpailusta, joista ensimmäinen on välittömin ja tehokkain toimenpide tietyn tuotteen tai palvelun tarjoajan rajoittamiseksi. Kysynnän korvattavuus on sen vuoksi tärkein väline määriteltäessä merkityksellisiä tuotemarkkinoita, joilla esiintyy 85 artiklan 1 kohdan ja 86 artiklan mukaisia kilpailurajoituksia.

41. Tarjonnan korvattavuutta voidaan sopivissa tapauksissa käyttää apuna asian kannalta merkityksellisten markkinoiden määrittelemisessä. Käytännössä sitä ei voi kunnolla erottaa mahdollisesta kilpailusta. Tarjonnan korvattavuutta ja mahdollista kilpailua käytetään määriteltäessä, onko yritys määräävässä asemassa, onko kilpailun rajoittaminen merkittävä 85 artiklan mukaisessa merkityksessä tai poistuu kilpailu.

42. Arvioitaessa asian kannalta merkityksellisiä markkinoita on tutkittava lyhyen aikavälin kehitystä markkinoilla.

Seuraavassa tarkastellaan muutamia erityisesti telealalle merkityksellisiä periaatteita.

1. Merkitykselliset tuotemarkkinat

43. A/B-lomakkeen 6 jaksossa määritellään merkitykselliset tuotemarkkinat seuraavasti:

”Kyseessä oleviin tuotemarkkinoihin kuuluvat kaikki tuotteet ja/tai palvelut, joita kuluttaja pitää keskenään vaihdettavissa tai korvattavissa olevina niiden ominaisuuksien, hintojen ja käyttötarkoituksen vuoksi”.

44. Televiestinnän vapauttaminen johtaa uudenlaisten markkinoiden syntymiseen. Nämä uudet markkinat koskevat liittymistä sellaisiin toiminteisiin, jotka ovat tällä hetkellä vapautettujen palvelujen tarjoamisen kannalta välttämättömiä. Tyypillinen esimerkki tällaisesta liittymisestä on yhteenliittäminen yleisen kytkentäisen televerkon kanssa. Kolmansien osapuolten ei ole kaupallisesti mahdollista tarjota esimerkiksi kattavia puhelintoimintapalveluja ilman tällaista yhteenliittämistä.

45. Tämän vuoksi on selvää, että televiestinnän alalla on otettava huomioon ainakin kahdenlaiset merkitykselliset markkinat: loppukäyttäjille tarjottu palvelu ja liittyminen tämän palvelun tarjoamiseksi välttämättömiin toiminteisiin (asiakastiedot, fyysinen verkko jne.). Jokaisen tapauksen yhteydessä on määriteltävä merkitykselliset liittymä- ja palvelumarkkinat; kuten liittyminen yleiseen kytkentäiseen televerkkoon ja yleisten puhelintoimintapalvelujen tarjoaminen.

46. Tarvittaessa komissio tarkastelee markkinoiden merkityksellisyyttä kysymällä, nousisivatko kyseisen palvelun tarjoajien yhteenlasketut voitot, jos kaikki tarjoajat nostaisivat hintojaan 5—10 prosenttia. Tämän tarkastelutavan mukaan kyseessä olevat markkinat ovat erilliset ja merkitykselliset, jos voitot nousevat.

47. Komission mielestä näitä markkinoita säätelevät kilpailuoikeudelliset periaatteet ovat samat riippumatta

siitä, mistä markkinoista on kyse. Telealan teknisen kehityksen vuoksi kaikkiin yrityksiin määritellä tässä tiedonannossa tietyt tuotemarkkinat sisältyy vaara, että määritelmistä tulee nopeasti epätarkkoja tai tarpeettomia. Tietyt tuotemarkkinat määritellään parhaiten tutkittavan yksittäisen asian perusteellisella tutkimuksella, esimerkiksi määriteltäessä ovatko alussa puhelun muodostamiseen ja lopuksi sen ohjaamiseen vastaanottajalle liittyvät palvelut osa samoja tuotemarkkinoita.

1.1. Palvelumarkkinat

48. Nämä voidaan määritellä laajasti minkä tahansa telepalvelun tarjoamiseksi käyttäjille. Eri telepalveluja voidaan pitää keskenään korvattavina, jos loppukäyttäjällä on palveluiden suhteen riittävästi vaihtomahdollisuuksia, mikä tarkoittaa sitä, että näiden palvelujen eri tarjoajien välillä voi esiintyä todellista kilpailua.

1.2. Toiminteisiin liittyminen

49. Voidakseen tarjota palveluitaan loppukäyttäjille palvelun tarjoajalla on yleensä oltava mahdollisuus liittyä yhteen tai useampaan (lähempänä telealan tarjontaketjun loppupäätä tai alkupäätä olevaan) toiminteeseen. Voidakseen toimittaa palvelunsa loppukäyttäjille tarjoajalla on esimerkiksi oltava pääsy niihin televerkon liityntäpisteisiin, joihin loppukäyttäjät ovat kytkeytyneet. Tämä on fyysisellä tasolla mahdollista joko oman tai paikalliselta verkko-operaattorilta vuokratun asiakasryhmäkohtaisen tai jaetun verkkorakenteen kautta. Yhteys voidaan myös hankkia sellaiselta palvelujen tarjoajalta, jonka asiakkaita kyseiset loppukäyttäjät jo ovat, tai yhteenliittämisen tarjoajalta, jolla on suora tai välillinen yhteys asianomaisiin liityntäpisteisiin.

50. Fyysisen yhteyden lisäksi palvelujen tarjoaja saattaa tarvita pääsyn muihinkin toiminteisiin markkinoita voidakseen palveluitaan loppukäyttäjille. Palveluntarjoajan on esimerkiksi voitava tiedottaa loppukäyttäjille palveluistaan. Silloin kun yhdellä organisaatiolla on määräävä asema esimerkiksi luettelotietojen kaltaisten palvelujen suhteen, ilmenee samanlaisia ongelmia kuin fyysisen liittymismahdollisuuden kohdalla.

51. Useissa tapauksissa komissio käsittelee fyysistä liittymismahdollisuutta koskevia kysymyksiä, joissa pyritään saavuttamaan mahdollisuudet käyttämään määrävässä asemassa olevan teletoinnin harjoittajan verkkotoimintoja (⁴⁷).

52. Joillakin vakiintuneilla teletoinnin harjoittajilla voi olla houkutus vastustaa liittymän myöntämistä muille palveluntarjoajille tai verkko-operaattoreille erityisesti silloin, kun ehdotettu palvelu voi kilpailla teletoinnin harjoittajan itsensä tarjoaman palvelun kanssa. Tämä vastarinta ilmenee usein perusteettomina viiveinä ja vastahakoisuutena myöntää liittymä tai sen myöntämisenä epäedullisin ehdoin. Kilpailusääntöjen tehtävä on varmistaa, että tulevien liittymämarkkinoiden annetaan kehittyä ja että vakiintuneiden operaattorien ei sallita käyttää liittymistä koskevaa määräysvaltaansa palvelumarkkinoiden kehittämisen tukahduttamiseksi.

53. On syytä painottaa, että telemarkkinoilla vapauttamisen voidaan odottaa johtavan uusien vaihtoehtoisten verkkojen syntymiseen, millä on lopulta vaikutusta liittymämarkkinoiden määrittelyyn vakiintuneiden teletoinnin harjoittajien kannalta.

2. Merkitykselliset maantieteelliset markkinat

54. Merkitykselliset maantieteelliset markkinat määritellään A/B-lomakkeessa seuraavasti:

”Merkitykselliset maantieteelliset markkinat muodostuvat alueesta, jolla asianomaiset yritykset vaihtavat tavaroiden ja palvelujen kysyntään ja tarjontaan, jolla kilpailuedellytykset ovat riittävän yhtenäiset ja joka voidaan erottaa ympäröivistä alueista kilpailuedellytysten huomattavan erilaisuuden perusteella”.

55. Telepalvelujen tarjoamisen ja liittymämarkkinoiden kannalta merkitykselliset maantieteelliset markkinat ovat se alue, jolla palveluntarjoajia koskevat puolueettomat kilpailuedellytykset ovat samanlaiset ja jolla kilpailijat voivat tarjota palvelujaan. Tämän vuoksi on tutkittava palvelujen tarjoajien mahdollisuutta saavuttaa loppukäyttäjää vastaavin ja taloudellisesti kannattavin edellytyksin missä tahansa tällä alueella. Säätävät ehdot, kuten kilpailevin

paikallisten liittymien tarjoajien toimilupien ehdot ja kaikki niille myönnetty yksin- tai erityisoikeudet ovat erityisen merkityksellisiä (⁴⁸).

KOLMAS OSA — PERIAATTEET

56. Komissio soveltaa käsittelemisensä tapauksiin seuraavassa esitettyjä periaatteita.

57. Komissio on todennut, että:

”85 ja 86 artikla . . . ovat koko yhteisössä voimassaolevaa ja täytäntöön pantavaa lainsäädäntöä. Artiklojen ei pitäisi olla ristiriidassa muiden yhteisön säännösten kanssa, koska yhteisön oikeus muodostaa yhtenäisen sääntelykehiksen . . . on selvää, että telealaa koskevia yhteisön säädöksiä on tulkittava johdonmukaisesti kilpailusääntöihin nähden, jotta voitaisiin varmistaa yhteisön televiestintäpolitiikan kaikkien osa-alueiden paras mahdollinen toteutuminen . . . Tämä pätee muun muassa yrityksiin sovellettaviin kilpailusääntöihin ja ON-sääntöihin” (⁴⁹).

58. Kilpailusääntöjä sovelletaan siis myös silloin, kun sovelletaan muita perustamissopimuksen määräyksiä tai johdettua oikeutta. Liittymäsopimusten yhteydessä yhteisöoikeuden sisämarkkina- ja kilpailusäännöt ovat tärkeitä alan asianmukaiselle toiminnalle ja vahvistavat toisiaan. Siksi komissio pyrkii tapauksia kilpailusääntöjen nojalla arvioidessaan tukeutumaan mahdollisimman paljon yhdenmukaistamislainsäädännön periaatteisiin. On myös muistettava, että useita jäljempänä tarkasteltuja kilpailuoikeuden periaatteita käsitellään yksityiskohtaisesti myös ONP-puitteissa. Jos näitä sääntöjä sovelletaan asianmukaisesti, välttytään usein tarpeelta soveltaa kilpailusääntöjä.

59. Televiestintäalalla olisi kiinnitettävä huomiota yleispalveluvelvoitteiden kustannuksiin. Perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohta voi oikeuttaa 85 ja 86 artiklan periaatteita poikkeamisen. Yleispalveluvelvoitteen yksityiskohdat ovat sääntelyyn liittyvä seikka. Perustamissopimuksen 90 artiklan 2 kohdan soveltamisala televiestintäalalla on määritelty 90 artiklan soveltamisesta annetuissa direktiiveissä, ja komissio soveltaa kilpailusääntöjä niiden mukaisesti.

60. Perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklaa sovelletaan tavanomaiseen tapaan sopimukseen tai käytäntöihin, jotka kansallinen sääntelyviranomaisena on hyväksynyt tai joihin se on antanut luvan⁽⁵⁰⁾, tai jos kansallinen sääntelyviranomaisena on yhden tai useamman osapuolen pyynnöstä edellyttänyt tiettyjen ehtojen liittämistä sopimukseen.

61. Jos kansallinen sääntelyviranomaisena kuitenkin edellyttää kilpailusääntöjen vastaisia ehtoja, mukana oleville yrityksille ei käytännössä määrätä sakkoja, mutta jäsenvaltio itse rikkoo perustamissopimuksen 3 artiklan g kohtaa ja 5 artiklaa⁽⁵¹⁾ ja komissio voi ryhtyä toimenpiteisiin sitä vastaan perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla. Samoin jos kansallinen sääntelyviranomaisena vaatii yritystä, jolla on 90 artiklan mukaisia erityis- tai yksinoikeuksia, tai valtionyritystä käyttäytymään tavalla, joka johtaa määrävän aseman käyttämiseen väärin tai sallii tällaisen käyttäytymisen, jäsenvaltio rikkoo myös 90 artiklan 1 kohtaa ja komissio voi tehdä päätöksen, jossa vaaditaan tämän rikkomisen lopettamista⁽⁵²⁾.

62. Kansallinen sääntelyviranomaisena voi asettaa tiukoja avoimuusvaatimuksia ja tarjontavelvoitteita sekä määrittellä hinnoittelumenettelyjä erityisesti silloin, kun tämä on tarpeen vapauttamisen alkuvaiheissa. Kilpailusääntöjä tulkittaessa käytetään tarvittaessa apuna avoimen verkon tarjoamista koskevaa lainsäädäntöä⁽⁵³⁾. Koska kansallisilla sääntelyviranomaisilla on velvollisuus varmistaa mahdollisuus tehokkaaseen kilpailuun, kilpailusääntöjen soveltamista tarvitaan myös avoimen verkon tarjoamista koskevien periaatteiden tulkitsemiseksi asianmukaisesti. On myös otettava huomioon, että moniin jäljempänä kuvattaviin seikkoihin sovelletaan myös täydellistä kilpailua koskevaa direktiiviä samoin kuin ONP:tä, luvan myöntämistä ja tietosuoja koskevia direktiivejä: näiden sääntelypuitteiden tehokas täytäntöönpano estänee useiden jäljempänä kuvattujen kilpailuongelmien muodostumisen.

1. Määrävä asema (86 artikla)

63. Jotta yritys voisi tarjota palvelujaan telepalvelumarkkinoilla, se saattaa tarvita monenlaisten toimintojen käyttömahdollisuutta. Yleiseen kytkentäiseen televerkkoon liittyminen esimerkiksi on yleensä välttämätöntä telepalvelujen tarjoamiseksi. Tähän verkkoon pääsystä päättää miltei aina määrävällä asemassa oleva teletoinnin harjoittaja.

Liittymäsopimusten osalta toimintojen hallitsemisesta aiheutuvalle määrävyydellä on komission arvioinnissa eniten merkitystä.

64. Yrityksen mahdollinen määrävyyys markkinoilla ei riipu ainoastaan yritykselle laissa säädettyistä oikeuksista. Lakisääteisten monopoliin kieltäminen ei yksinään lopeta määrävyyttä. Telealan vapauttamista koskevista direktiiveistä huolimatta vie aikaa ennen kuin vaihtoehtoisten verkkotarjoajien kapasiteetti ja maantieteellinen ulottuvuus ovat riittäviä tehokkaan kilpailun syntymiseksi.

65. Myös yhteisöjen tuomioistuimen tuomio asiassa Tetra Pak⁽⁵⁴⁾ osoittautuu todennäköisesti tärkeäksi telealalla. Tuomioistuin katsoi, että koska ne markkinat, joilla Tetra Pak oli määrävällä asemassa, olivat erittäin kiinteässä yhteydessä muihin kyseessä oleviin markkinoihin, ja koska sen määrävällä asema perustui erittäin suureen markkinaosuuteen, Tetra Pak oli

”tilanteessa, joka oli verrattavissa määrävään asemaan kyseisillä markkinoilla kokonaisuutena tarkasteltuna”.

Tetra Pak toimi kiinteästi toisiinsa yhteydessä olevilla horisontaalisilla markkinoilla: arviointia voidaan kuitenkin yhtä hyvin soveltaa kiinteästi toisiinsa yhteydessä oleviin vertikaalisiin markkinoihin, mikä on yleinen tilanne telealalla. Televiestinnässä on yleistä, että tietyllä teletoinnin harjoittajalla on erittäin vahva asema verkkojen perusrakenteiden markkinoilla ja lähempänä loppukäyttäjää olevilla markkinoilla. Perusrakenteisiin liittyvät kustannukset ovat myös tyypillisesti suurin yksittäinen kustannuserä lähempänä loppukäyttäjää olevissa toiminnoissa. Lisäksi teletoinnin harjoittajilla on usein samat kilpailijat sekä perusrakenteiden että johdannaispalvelujen markkinoilla.

66. Tämän perusteella voidaankin ennakoita joukko tilanteita, joissa markkinat ovat kiinteässä yhteydessä toisiinsa ja teletoinnin harjoittajalla on hyvin merkittävä asema ainakin yhdellä kyseisistä markkinoista.

67. Tällaisten ehtojen täyttyessä komission on ehkä syytä todeta, että tarkasteltavana oleva teletoinnin harjoittaja oli tilanteessa, joka oli verrattavissa määrävään markkina-asemaan kyseisillä markkinoilla kokonaisuutena tarkasteltuna.

68. Telealalla ”olennaisten toimintojen” käsitteellä on monissa tapauksissa merkitystä päätettäessä määrävissä asemassa olevien teleoperaattorien velvollisuuksista. Käsitettä käytetään kuvaamaan toimintaa tai perusrakennetta, joka on olennainen asiakkaiden tavoittamiseksi ja/tai kilpailijat voivat harjoittaa liiketoimintaansa, ja jota ei voida järkevästi toteuttaa muulla tavoin⁽⁵⁵⁾.
69. Yrityksellä, joka valvoo liittymistä olennaiseen toiminteeseen, on määrävissä asema 86 artiklan mukaisessa merkityksessä. Yrityksellä voi olla 86 artiklassa tarkoitettu määrävissä asema myös, vaikka se ei valvokaan olennaista toimintaa.

1.1. Palvelumarkkinat

70. Eräs yrityksen markkina-aseman mittaamisessa käytettävä tekijä on kyseisen yrityksen myynti ilmaisuna prosentteina korvattavien palveluiden kokonaismyynnistä kyseisellä maantieteellisellä alueella. Palvelumarkkinoiden osalta komissio arvioi muun muassa korvattavien palveluiden myynnistä peräisin olevan liikevaihdon, lukuun ottamatta yhdysliikennepalvelujen myyntiä tai sisäistä käyttöä ja paikallisen infrastruktuurin myyntiä tai sisäistä käyttöä⁽⁵⁶⁾, sekä ottaa huomioon kilpailuolosuhteet ja markkinoilla vallitsevan kysynnän ja tarjonnan rakenteen.

1.2. Toiminteesiin liittyminen

71. Edellä 45 kohdassa mainittu ”liittymä” voi koskea erilaisia tilanteita, mukaan lukien palvelun tarjoajan verkkonsa rakentamiseksi tarvitsemien kiinteiden johtojen saatavuutta sekä yhteenliittämistä suppeassa merkityksessä eli kahden verkon, esimerkiksi matkapuhelinverkon ja kiinteän televerkon yhteenliittämistä. Liittymien osalta on todennäköistä, että vakiintuneet operaattorit ovat määrävissä asemassa myös jonkin aikaa oikeudellisen vapauttamisen jälkeen. Toimintoja hallitseva operaattori on

usein myös suurin palveluntarjoaja, eikä sen ole ennen tarvinnut erottaa toisistaan telepalveluiden välittämistä ja näiden palvelujen tarjoamista loppukäyttäjille. Teletoiminnan harjoittaja, joka on myös palveluiden tarjoaja, ei yleensä ole vaatinut omalta lähempänä loppukäyttäjää toimivalta palveluyritykseltään korvausta liittymästä, ja sen vuoksi toiminteesta koituvia tuottoja ei ole ollut helppo laskea. Tapauksissa, joissa operaattori tarjoaa sekä liittymää että palveluita, on tarpeen erottaa mahdollisimman tarkasti eri markkinoilta saatavat tuotot ennen kuin tuottojen perusteella lasketaan yhtiön osuutta sen kohdemarkkinoista. Yhteenliittämisdirektiivin 8 artiklan 2 kohdassa käsitellään tätä asiaa ja vaaditaan erillistä kirjanpitoa ”toisaalta yhteenliittämiseen liittyvistä toiminnoista — joihin kuuluvat sekä sisäisesti tarjotut yhteenliittämispalvelut että muille tarjotut yhteenliittämispalvelut — ja toisaalta muista toiminnoista”. Kirjanpidon eriyttämistä koskevasta komission suositluonnoksesta tulee myös olemaan hyötyä tässä suhteessa.

72. Liittymän saamisen taloudellinen merkitys riippuu myös sen verkon maantieteellisestä peitosta, jonka kanssa halutaan liittyä yhteen. Tämän vuoksi komissio ottaa liikevaihdon lisäksi huomioon mikäli mahdollista, myös liittymää hakevan palveluntarjoajan suunnittelemiin palveluihin verrattavia määrävissä asemassa olevan teleoperaattorin palveluita tilaavien asiakkaiden määrän. Tietyt yrityksen markkina-asema mitataan samalla tavoin osittain ottamalla huomioon yrityksen televerkon liityntäpisteisiin kytkettyneiden asiakkaiden määrä, joka ilmaistaan prosentteina kyseisellä maantieteellisellä alueella vastaaviin pisteisiin kytkettyneiden asiakkaiden kokonaismäärästä.

Tarjonnan korvattavuus

73. Kuten 41 kohdassa mainittiin, tarjonnan korvattavuus liittyy myös kysymykseen määrävistä asemasta. Yli 50 prosentin markkinaosuus⁽⁵⁷⁾ riittää yleensä osoittamaan määrävyyden, vaikka muitakin tekijöitä otetaan huomioon. Komissio tutkii esimerkiksi, toimiko asian kannalta merkityksellisillä markkinoilla muita verkon tarjoajia arvioidakseen, ovatko vaihtoehtoiset verkkorakenteet riittävän tiheitä kilpailemaan vakiintuneen verkon kanssa ja missä määrin uusien liittymän tarjoajien on mahdollista päästä markkinoille.

Muut asian kannalta merkitykselliset seikat

74. Markkina-aseman ja tarjonnan korvattavuuden lisäksi komissio päättää operaattorin aseman määrävyydestä myös sen perusteella, onko tällä etuoikeutettu pääsy toiminteisiin, joita joko oikeudellisista syistä tai korkeiden kustannusten vuoksi ei kohtuullisesti katsoen voida riittävän nopeasti jäljitellä.
75. Kun markkinoille ilmaantuu kilpailevia liittymän tarjoajia, jotka haastavat vakiintuneiden markkinoitoimijoiden määrävyyden, tällaisten tarjoajien jäsenvaltioiden viranomaisilta saamien oikeuksien laajuus ja erityisesti niiden maantieteellinen vaikutusalue ovat tärkeitä markkina-aseman määrittämisessä. Komissio seuraa tämän suhteen tiiviisti markkinoiden kehittymistä ja ottaa huomioon kaikki muuttuneet markkinaolosuhteet arvioidessaan toiminteisiin pääsyä koskevia seikkoja kilpailusääntöjen mukaisesti.

1.3. Yhteinen määrävä asema

76. Perustamissopimuksen 86 artiklan sanamuodosta ilmenee selvästi, että artiklaa voidaan soveltaa silloin, kun useammalla kuin yhdellä yrityksellä on yhdessä määrävä asema markkinoilla. Yhteisöjen tuomioistuinten oikeuskäytännössä tai komission päätöksissä ei vielä ole täysin täsmennetty niitä olosuhteita, joiden vallitessa yhteinen määrävä asema on olemassa tai sitä käytetään väärin, ja oikeus kehittyä edelleen.
77. Perustamissopimuksen 86 artiklan sanamuoto ("yhden tai useamman yrityksen määrävän aseman väärinkäyttö") kuvaa jotain muuta kuin 85 artiklaan sisältyvää kilpailuvastaisten sopimusten tai yhteiskäytäntöjen kieltämistä. Muu tulkinta olisi ristiriidassa perustamissopimuksen yleisten tulkintaperiaatteiden kanssa ja tekisi sanamuodosta hyödyttömän ja jättäisi sen ilman käytännön merkitystä. Tämä ei kuitenkaan estä 85 ja 86 artiklan soveltamista rinnakkain samaan sopimukseen tai käytäntöön, mihin komissio ja yhteisöjen tuomioistuin ovat päätyneet useissa tapauksissa⁽⁷⁸⁾, eikä mikään

estä komissiota toimimasta ainoastaan toisen artiklan nojalla tapauksessa, johon molemmat soveltuvat.

78. Kaksi yritystä, jotka molemmat ovat määrävässä asemassa erillisillä kansallisilla markkinoilla, eivät suoraan ole yhteisessä määrävässä asemassa olevia yrityksiä. Jotta kaksi yritystä tai useampi yritys voi saavuttaa yhteisen määrävän aseman, niillä on yhdessä oltava suunnilleen samanlainen asema asiakkaitensa ja kilpailijoihinsa suhteen kuin määrävässä asemassa olevalla yksittäisellä yrityksellä olisi. Televiestintäalalla yhteisen määrävän markkina-aseman voivat saavuttaa kaksi verkko-operaattoria, jotka toimivat samalla maantieteellisellä alueella.
79. Jotta kaksi tai useampi yhtiötä olisi yhteisessä määrävässä asemassa, on lisäksi välttämätöntä joskaan ei riittävää, että merkityksellisillä markkinoilla toimivien yritysten välillä ei ole todellista kilpailua. Tällainen kilpailun puuttuminen voi käytännössä johtua siitä, että yritysten välillä on yhteyksiä, kuten yhteistyö- tai yhteenliittämissopimuksia. Komission mielestä talousteoriat tai yhteisön oikeus eivät kuitenkaan viittaa siihen, että tällaiset yhteydet olisivat oikeudellisesti välttämättömiä edellytyksiä määrävän aseman olemassaololle⁽⁷⁹⁾. Jos yritysten välillä vallitsee sellainen keskinäinen riippuvuus kuin oligopolitilanteissa usein syntyy, taloudellinen yhteys on riittävä. Oikeuden tai talousteorian perusteella ei näytä olevan syytä edellyttää muunlaista taloudellista yhteyttä yhteisessä määrävässä asemassa olevien yritysten välille. Käytännössä tällaisia yhteyksiä on kuitenkin usein telealalla, jolla kansallisilla teletoiminnan harjoittajilla on lähes väistämättä erilaisia yhteyksiä toistensa kanssa.
80. Esimerkiksi paikallisliittymät voivat joissain jäsenvaltioissa lähitulevaisuudessa olla kahden operaattorin — vakiintuneen operaattorin ja kaapeliyhtiön — valvonnassa. Tällöin tiettyjen kuluttajapalvelujen tarjoaminen edellyttää yhteyttä paikallisliittymiin joko teleoperaattorin tai kaapeliyhtiön kautta. Olosuhteista ja erityisesti näiden kahden tahon välisistä suhteista riippuen kummallakaan ei ehkä ole määrävää asemaa; yhdessä niillä voi kuitenkin olla monopoli paikallisliittymien suhteen. Ajan myötä tekniikan kehittyminen voi johtaa siihen, että saatailla on myös muita mahdollisuuksia paikallisliittymän saamiseksi, esimerkiksi energiaverkot. Tällaisten mahdollisuuksien olemassaolo otetaan huomi-

oon tutkittaessa määrävän tai yhteisen määrävän aseman olemassaoloa.

2. Määrävän aseman väärinkäyttö

81. Perustamissopimuksen 86 artiklan soveltaminen edellyttää määrävää asemaa ja yhteyttä määrävän aseman ja väitetyt väärinkäytön välillä. Telealalla on usein tarpeen tarkastella useita toisiinsa liittyviä markkinoita, joista yhdellä tai useammilla tietty teletoinnin harjoittaja saattaa olla määrävässä asemassa. Tähän liittyen on olemassa joukko tilanteita, joissa väärinkäyttöä saattaa esiintyä:

— toimiminen määrävän aseman kohteena olevilla markkinoilla vaikuttaa samoihin markkinoihin⁽⁶⁰⁾,

— toimiminen määrävän aseman kohteena olevilla markkinoilla vaikuttaa muihin markkinoihin⁽⁶¹⁾,

— toimiminen muilla markkinoilla vaikuttaa määrävän aseman kohteena oleviin markkinoihin⁽⁶²⁾,

— toimiminen muilla markkinoilla vaikuttaa muihin kuin määrävän aseman kohteena oleviin markkinoihin⁽⁶³⁾.

82. Vaikka telealan taloudelliset ja toimintaolosuhteet usein ovatkin uudentyypisiä, on moniin tapauksiin mahdollista soveltaa ja vahvistettuja kilpailulainsäädännön periaatteita. Tämän alan kilpailukysymyksiä tarkasteltaessa on tärkeää ottaa huomioon tähänastinen oikeuskäytäntö ja komission päätökset esimerkiksi markkina-aseman muotoutumisesta, syrjinnästä sekä tuotteiden ja palvelujen sitomisesta toisiinsa.

2.1. Kieltäytyminen myöntämästä liittymää toiminteisiin ja epäedullisten ehtojen soveltaminen

83. Kieltäytyminen myöntämästä liittymää voidaan kieltää 86 artiklan nojalla, jos kieltäytyvä yritys on toiminteen valvontansa vuoksi määrävässä asemassa, kuten vakiintuneet teleyhtiöt lähitulevaisuu-

desa todennäköisesti ovat. Kieltäytymisellä voi olla:

”markkinoilla yhä vallitsevan kilpailun asteen säilyttämistä heikentävä tai tämän kilpailun kasvua estävä vaikutus”⁽⁶⁴⁾.

Kieltäytyminen on väärinkäytös ainoastaan silloin, jos se johtaa hyväksikäyttöön tai vaikuttaa kilpailua rajoittavasti. Koska telealan palvelumarkkinoilla tulee alussa olemaan harvoja kilpailijoita, kieltäytymiset yleensä vaikuttavat kilpailuun näillä markkinoilla. Kaikissa kieltäytymistapauksissa perustelut tutkitaan tarkkaan niiden puolueettomuuden selvittämiseksi.

84. Laajasti ottaen voi esiintyä kolme erilaista tilannetta:

a) kieltäytyminen myöntämästä liittymää palvelua varten silloin, kun liittymän tarjoaja jo on antanut toiselle operaattorille liittymän näillä palvelumarkkinoilla tapahtuvaa toimintaa varten;

b) kieltäytyminen myöntämästä liittymää palvelua varten silloin, kun liittymän tarjoaja ei ole antanut toiselle operaattorille liittymää näillä palvelumarkkinoilla tapahtuvaa toimintaa varten;

c) liittymän peruuttaminen nykyiseltä asiakkaalta.

Syrjintä

85. Ensimmäisen mahdollisen tilanteen suhteen on selvää, että kieltäytyminen tarjoamasta liittymää uudelle asiakkaalle silloin, kun määrävä toiminteen omistaja jo tarjoaa palveluja yhdelle tai useammalle asiakkaalle, jotka toimivat samoilla lähempänä tarjontaketjun loppupäätä olevilla markkinoilla, on syrjivää kohtelua, jos se rajoittaa kilpailua näillä markkinoilla. Kun verkko-operaattorit tarjoavat samoja tai samankaltaisia vähittäispalveluja kuin liittymää pyytävä osapuoli, niillä voi olla sekä kannustin että mahdollisuus rajoittaa kilpailua ja väärinkäyttää määrävyyttään tällä tavoin. Tällaiselle kieltäytymiselle voi tietenkin olla perusteita, esimerkiksi hakijaan voi liittyä luottoriski. Jollei objektiivisia perusteita ole, kieltäytyminen on yleensä liittymämarkkinoiden määrävän aseman väärinkäyttöä.

86. Määrävässä asemassa olevan yrityksen velvollisuus on yleisesti ottaen tarjota liittymää siten, että tavarat ja palvelut ovat tarjolla lähempänä tarjontaketjun loppupäätä oleville yrityksille yhtä edullisin ehdoin kuin muillekin, myös määrävässä asemassa olevan yrityksen vastaaville omille yksiköille.

Olennaiset toiminnot

87. Toiseen edellä mainittuun tilanteeseen liittyen nousee esille kysymys siitä, olisiko liittymän tarjoaja velvoitettava tekemään sopimus palvelun tarjoajan kanssa, jotta palvelun tarjoaja voisi toimia uusilla palvelumarkkinoilla. Jos kapasiteetin rajallisuus ei ole ongelma ja yritys, joka kieltäytyy myöntämästä liittymää toiminteeseen, ei ole myöntänyt liittymää myöskään omalle lähempänä loppukäyttäjää toimivalle yksikölleen tai muulle kyseisillä palvelumarkkinoilla toimivalle yritykselle, ei ole selvää, millainen muu objektiivinen peruste voisi tulla kyseeseen.

88. Liikenteen alalla⁽⁶⁵⁾ komissio on määrännyt, että olennaista toimintaa valvovan yrityksen on myönnettävä liittymä tietyissä olosuhteissa⁽⁶⁶⁾. Samoja periaatteita sovelletaan televiestinnän alalla. Jos vaaditulle liittymälle ei ole olemassa kaupallisesti kannattavia vaihtoehtoja, liittymän pyytäjää ei voi toimia palvelumarkkinoilla, jollei liittymää myönnetä. Tässä tapauksessa kieltäytyminen rajoittaa uusien markkinoiden tai näillä markkinoilla myytävien uusien tuotteiden kehittymistä 86 artiklan b kohdan vastaisesti, tai hidastaa kilpailun kehittymistä jo olemassa olevilla markkinoilla. Jos kieltäytymisellä on tällaisia vaikutuksia, se aiheuttaa todennäköisesti myös aseman väärinkäyttöä merkitseviä vaikutuksia.

89. Periaatteella, joka velvoittaa määrävässä asemassa olevat yritykset tekemään sopimuksen tietyissä olosuhteissa, on usein merkitystä televiestintäalalla. Tällä hetkellä useimpien yhteisön telepalvelujen verkko-osuus on monopolien tai käytännössä monopoliasemassa olevien yritysten hallinnassa. Silloinkin, kun rajoituksia on poistettu tai pian poistetaan, kilpailu tarjontaketjun loppupään markkinoilla riippuu yhä hinnoista ja ehdoista, joita asetetaan liittymiselle lähempänä tarjontaketjun alkupäätä oleviin verkkopalveluihin, jotka vasta vähitellen reagoivat markkinavoimiin. Kun otetaan huomioon teknologisen muutoksen nopeus televiestinnän alalla, voidaan nähdä tilanne, jossa yritykset yrittävät tarjota uusia tuotteita tai palveluja, joihin mää-

rävässä asemassa oleva operaattori ei halua myöntää liittymää, mutta jotka eivät kilpaile tämän tarjoamien tuotteiden tai palvelujen kanssa.

90. Komission on varmistettava, että vakiintuneet operaattorit eivät käytä toiminteita koskevaa määräysvaltaansa vaikeuttamaan kilpailukykyisen televiestintäympäristön kehittymistä. Yritystä, joka on palvelumarkkinoilla määrävässä asemassa ja joka väärinkäyttää asemaansa kyseisillä markkinoilla 86 artiklan vastaisesti, voidaan väärinkäytöksen lopettamiseksi vaatia tarjoamaan yhdelle tai useammalle kilpailijalle liittymä toiminteeseen kyseisillä markkinoilla. Yritys voi väärinkäyttää määrävässä asemaansa varsinkin, jos se toiminnallaan estää uuden tuotteen tai palvelun syntymisen.

91. Komission tarkastelun lähtökohta on tunnistaa olemassa olevat tai mahdolliset markkinat, joille liittymää haetaan. Sen määrittämiseksi, olisiko liittymä määrättävä myönnettäväksi kilpailusääntöjen perusteella, otetaan huomioon, rikkooko määrävä yritys velvollisuuttaan olla syrjimättä ketään (katso jäljempänä) tai huomioidaan seuraavat seikat kokonaisuutena ottaen:

a) Liittymä kyseessä olevaan toiminteeseen on yleisesti ottaen välttämätön, jotta yritykset voisivat kilpailla kyseisillä markkinoilla⁽⁶⁷⁾.

Keskeinen kysymys on siten se, mikä on olennaista. Ei riitä, että liittymää pyytävän yrityksen asema paranee, jos liittymä myönnetään — sen epäamisen on johdettava siihen, että ehdotettu toiminta on joko mahdotonta tai huomattavan ja väistämättömän epätaloudellista.

Vaikka esimerkiksi vaihtoehtoisia verkkorakenteita voidaan 1 päivästä heinäkuuta 1996 alkaen käyttää vapautettujen palvelujen tarjoamiseen, useissa tapauksissa kestää jonkin aikaa, ennen kuin ne muodostavat tyydyttävän vaihtoehdon vakiintuneen operaattorin toiminteille. Vaihtoehdot verkot eivät tällä hetkellä ole maantieteellisesti yhtä kattavia kuin vakiintuneiden operaattorien verkot.

- b) Liittymän tarjoamiseksi on käytettävissä riittävästi kapasiteettia.
- c) Toiminteen omistaja ei pysty vastaamaan kysyntään nykyisillä tuote- tai palvelumarkkinoilla, estää uuden palvelun tai tuotteen syntymisen taikka ehkäisee kilpailua olemassa olevilla tai mahdollisilla palvelu- tai tuotemarkkinoilla.
- d) Liittymää hakeva yritys on valmis maksamaan kohtuullisen ja syrjimättömän hinnan ja hyväksyy muutenkin kaikki liittymää koskevat syrjimättömät ehdot ja edellytykset.
- e) Kieltäytymiselle myöntämästä liittymää ei ole objektiivisia perusteita.

Tässä yhteydessä oikeutettu peruste voi olla se, että liittymän tarjoamiseen sitä pyytäneelle yritykselle liittyy ylitsepääsemätön vaikeus tai se, että toiminteen omistaja, joka on toteuttanut investoinnin ottaakseen käyttöön uuden tuotteen tai palvelun, tarvitsee riittävästi aikaa ja tilaisuuden käyttää kyseistä toiminnetta saattaakseen kyseisen uuden tuotteen tai palvelun markkinoille. Jokainen peruste on kuitenkin tutkittava huolella tapauskohtaisesti; telealalla on erityisen tärkeää, että kilpailuympäristöstä loppukäyttäjille koituvaa hyötyä ei vähennetä entisten valtion monopolien toimilla, jotka estävät kilpailun syntymisen ja kehittymisen.

92. Päätettäessä, onko 86 artiklaa rikottu, otetaan huomioon sekä todellinen tilanne kyseisillä ja muilla maantieteellisillä markkinoilla että pyydetyn liittymän ja toiminteen teknisen konfiguraation välinen suhde, mikäli sillä on merkitystä.
93. Kysymys objektiivisesta perusteesta vaatii erityisen huolellista tarkastelua tällä alueella. Toimivaltaisten viranomaisten on päätettävä, ovatko tietyn tapauksen yhteydessä mainitut vaikeudet riittävän vakavia oikeuttaakseen liittymän kieltämisen. Lisäksi viranomaisten on myös ratkaistava, ovatko nämä vaikeudet merkittävämpiä kuin liittymisen kieltämisestä tai vaikeuttamisesta aiheutuva vahinko, joka rajoittaisi käyttäjille suunnattujen palvelumarkkinoiden toimintaa.

94. Kolme liittymän kannalta tärkeää osa-aluetta, joita tarjoaja voi hyödyntää kieltäytykseen tosiasiallisesti myöntämästä liittymää, ovat ajoitus, tekninen konfiguraatio ja hinta.

95. Määräaväessä asemassa olevilla teletoiminnan harjoittajilla on velvollisuus käsitellä liittymäpyyntöjä tehokkaasti: tarpeettomia ja perustelemattomia viivästyksiä pyyntöön vastaamisessa voidaan pitää väärinkäytöksenä. Komissio pyrkii kuitenkin erityisesti vertaamaan liittymäpyyntöön saatua vastausta:

a) tavanomaiseen toimitusaikoihin ja ehtoihin, joita sovelletaan, kun myöntävä osapuoli tarjoaa omalle tytäryhtiölleen tai haaraosastolleen liittymän toiminteisiinsa,

b) muissa jäsenvaltioissa samanlaisten toiminteiden liittymäpyyntöihin saatuihin vastauksiin, ja

c) liittymäpyyntöjen käsittelyssä tapahtuneisiin viivästymisiin annettuihin selityksiin.

96. Myös tekniseen konfiguraation liittyvät seikat tutkitaan tarkkaan niiden todenperäisyyden määrittämiseksi. Kilpailusäännöissä edellytetään periaatteessa, että liittymää pyytävälle osapuolelle on myönnettävä liittymä tälle osapuolelle parhaiten sopivassa kohdassa, jos se sopii teknisesti liittymän tarjoajalle. Tekniseen toteutettavuuteen liittyvät seikat voivat olla puolueettomia perusteita evätä liittymää; esimerkiksi liittymän hakemisen kohteena olevan liikenteen on täytettävä verkkoa koskevat tekniset standardit. Rajallinen kapasiteetti voi myös olla puolueeton peruste tapauksissa, jossa ehkä ilmenee tarvetta säännöstellä⁽⁶⁸⁾.

97. Liittymän kohtuuton hinta on itsessään väärinkäytös⁽⁶⁹⁾ ja voi todellisuudessa myös tarkoittaa liittymän myöntämisestä kieltäytymistä.

98. Tällaiset selvitykset sisältävät useita tarkkaa arviointia vaativia osa-alueita. Televiestinnän alalla hinnoitteluun liittyviä kysymyksiä helpottaa ONP-direktiiveissä säädetty velvoite kustannuslaskentajärjestelmien avoimuudesta.

Tarjonnan lopettaminen

99. Mitä tulee 84 kohdassa lueteltuun kolmanteen tilanteeseen, eräät aikaisemmat komission päätökset ja yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö ovat koskeneet tarjontaketjun loppupään yrityksille suunnattujen toimitusten lopettamista. Asiassa Commercial Solvents yhteisöjen tuomioistuin totesi, että:

”raaka-ainemarkkinoilla määräävässä asemassa oleva yritys, joka varaamalla itselleen tällaista raaka-ainetta valmistaakseen omia johdannaisiaan kieltäytyy tarjoamasta niitä asiakkaalle, joka itse valmistaa näitä johdannaisia, ja siten mahdollisesti eliminoi kaiken tämän asiakkaan taholta tulevan kilpailun, väärinkäyttää määräävää asemaansa 86 artiklassa tarkoitettulla tavalla”⁽⁷⁰⁾.

100. Vaikka tämä asia koski tuotteen toimitusten lopettamista, periaatteessa kyseisen asian ja liittymän peruuttamisen välillä ei ole eroa. Liittymäsopimuksen yksipuolinen irtisanominen tuo esiin pohjimmiltaan samankaltaisia asioita kuin ne, joita tarkasteltiin kieltäytymisen yhteydessä. Liittymän peruuttaminen olemassa olevalta asiakkaalta on yleensä väärinkäytös. Puolueettomia syitä voidaan myös tässä tapauksessa käyttää peruuttamisen perustelemiseksi. Kaikkien tällaisten syiden on oltava oikeassa suhteessa peruuttamisen aiheuttamiin kilpailuvaikutuksiin.

2.2. Muut väärinkäytökset

101. Kieltäytyminen myöntämästä liittymää on vain yksi mahdollinen väärinkäytöksen muoto tällä alalla. Väärinkäytöksiä voi esiintyä myös, vaikka liittymä on myönnetty. Väärinkäytös voi syntyä muun muassa silloin, jos operaattori toimii syrjivällä tavalla tai operaattorin toiminta muuten rajoittaa markkinoita tai teknistä kehitystä. Seuraavassa luetellaan joitain mahdollisia väärinkäytöksiä.

Verkon konfiguraatio

102. Määräävässä asemassa olevan verkko-operaattorin verkon sellainen konfiguraatio, joka puolueettomasti katsoen vaikeuttaa palvelujen tarjoajien liittymistä siihen⁽⁷¹⁾, voi olla väärinkäytös, jollei se ole objektiivisesti perusteltavissa. Yksi puolueeton perustelu olisi se, että verkon konfiguraatio parantaa verkon yleistä tehokkuutta.

Sitominen

103. Tällä on erityisesti merkitystä silloin, kun siihen liittyy sellaisten palveluiden, joissa teletoiminnan harjoittajalla on määräävä asema, sitominen palveluihin, joissa sillä ei sitä ole⁽⁷²⁾. Kun vertikaalisesti integroitunut määräävässä asemassa oleva verkko-operaattori velvoittaa liittymää pyytävän osapuolen ostamaan siltä yhtä tai useampaa palvelua⁽⁷³⁾ ilman riittäviä perusteluja, se voi estää kilpailijoitaan tarjoamasta näitä pakettiin osia erikseen. Tämä vaatimus voi siten olla 86 artiklassa tarkoitettu väärinkäytös.

Yhteisöjen tuomioistuin on todennut:

”... vaikka kahden tuotteen myynti toisiinsa sidottu on kaupallisen käytön mukaista ja tuotteiden välillä vallitsee luontainen yhteys, myynti voi silti olla 86 artiklassa tarkoitettua väärinkäyttöä, ellei se ole objektiivisesti perusteltavissa ...”⁽⁷⁴⁾.

Hinnoittelu

104. Selvitettäessä sitä, onko kyseessä kilpailusääntöjen vastainen hinnoitteluongelma, on tarpeellista osoittaa, että kustannukset ja tuotot on kohdennettu asianmukaisella tavalla. Kustannusten vääristelevää kohdentamista ja sekoittamista siirtokustannuksiin saatetaan käyttää peittämään kohtuuttomia hintoja, polkumyyntiä tai hintapainostusta.

Kohtuuttoman korkeat hinnat

105. Hinnoitteluongelmissa, jotka koskevat palveluntarjoajien liittymistä määräävässä asemassa olevan operaattorin toiminteisiin, on yleensä kyse liian korkeista hinnoista⁽⁷⁵⁾. Koska liittymisen kohteena olevalle toiminteelle ei ole kannattavaa vaihtoehtoa,

määrävissä tai monopoliasemassa oleva operaattori voi olla taipuvainen veloittamaan kohtuuttomia hintoja.

106. Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen määritelmän mukaan kohtuuttomat hinnat ovat ”kohtuuttomia tarjotun palvelun taloudelliseen arvoon nähden”⁽⁷⁶⁾. Tuomioistuimen mukaan hinnan kohtuuttomuus voidaan todeta esimerkiksi seuraavasti:

”Tällainen kohtuuttomuus voidaan määritellä puolueettomasti esimerkiksi jos on mahdollista vertailla kyseisen tuotteen myyntihintaa ja sen tuotantokustannuksia.”⁽⁷⁷⁾.

107. Komission on saatava selville kyseisen tuotteen todelliset kustannukset. Tämän vuoksi asianmukainen kustannusten kohdentaminen on välttämätöntä määriteltäessä hinnan kohtuuttomuutta. Jos yritys esimerkiksi harjoittaa monenlaista toimintaa, on tärkeää kohdentaa kustakin toiminnasta aiheutuvat kustannukset oikein sekä varattava oikea osuus yhteisiksi kustannuksiksi. Voi myös olla tarpeen, että komissio määrittelee sopivimman kustannusten kohdentamismenetelmän, jos siitä on syntynyt erimielisyyttä.

108. Yhteisöjen tuomioistuin on todennut lisäksi, että hintojen kohtuuttomuutta tutkittaessa voidaan ottaa huomioon tietyn alan hinnoitteluperusteita koskeva yhteisön lainsäädäntö⁽⁷⁸⁾.

109. Myös vertailua muihin maantieteellisiin alueisiin voidaan käyttää kohtuuttomuuden osoittimena: yhteisöjen tuomioistuin totesi että, silloin kun se on mahdollista, voidaan suorittaa vertailu määrävissä yrityksen perimien hintojen ja kilpailulle avoimilla markkinoilla perittävien hintojen välillä⁽⁷⁹⁾. Tällaisen vertailun perusteella voitaisiin ehkä arvioida määrävissä asemassa olevan yrityksen perimien hintojen oikeudenmukaisuus⁽⁸⁰⁾. Tietyissä olosuhteissa, jos vertailutietoja ei ole saatavilla, sääntelyviranomaiset ovat pyrkineet arvioimaan kilpailukykyisen hinnan, jos markkinoilla vallitsisi kilpailu⁽⁸¹⁾. Komissio voi ottaa tällaisen arvioinnin sopivan tapauksen kohdalla huomioon tutkiessaan hintojen kohtuuttomuutta.

Kohtuuttoman alhaiset hinnat

110. Kohtuutonta hinnoittelua noudatetaan muun muassa silloin, kun määrävissä asemassa oleva yritys myy tuotetta tai palvelua pitkäaikaisesti kustannuksia alhaisempaan hintaan tarkoituksenaan estää kilpailijoiden markkinoilletulo tai poistaa kilpailijansa markkinoilta, jolloin määrävissä asemassa olevan yrityksen asema vahvistuu entisestään ja sen voitot kasvavat. Näin syntyvät kohtuuttoman alhaiset hinnat ovat perustamissopimuksen 86 artiklan a alakohdan vastaisia. Tällainen ongelma voi syntyä esimerkiksi tapauksessa, jossa verkko-operaattorit kilpailevat keskenään, jolloin määrävissä asemassa oleva operaattori voi periä liittymästä liian alhaisen hinnan estääkseen kilpailun muiden (uusien) verkko-operaattorien taholta. Yleensä hintaan liittyy väärinkäytös, jos se on alle määrävissä asemassa olevan yrityksen keskimääräisten muuttuvien kustannusten tai alle keskimääräisten kokonaiskustannusten ja osa kilpailunvastaista suunnitelmaa⁽⁸²⁾. Verkottuneiden yritysten osalta tämän säännön pelkkä soveltaminen ei vastaa kyseisten yritysten taloudellista todellisuutta.

111. Tämä sääntö vahvistettiin asiassa Akzo, jossa yhteisöjen tuomioistuin määritteli keskimääräiset muutuvat kustannukset ”kustannuksiksi, jotka vaihtelevat tuotantomäärän mukaan”⁽⁸³⁾ ja esitti säännön perustelut seuraavasti:

”... Tällaisten hintojen soveltaminen ei ole määrävissä asemassa olevan yrityksen edun mukaista muutoin kuin kilpailijoiden poistamiseksi ja hintojen korottamiseksi myöhemmin saavutetun monopoliaseman turvin, koska jokainen myyntitapahuma tuottaa tappiota kiinteiden kustannusten (eli tuotantomäärästä riippumattomien kustannusten) täyden määrän ja ainakin osan tuotettuun yksikköön liittyvistä muuttuvista kustannuksista.”

112. Voidakseen käydä palvelulla tai palvelujen ryhmällä kannattavaa liiketoimintaa yrityksen on noudatettava sellaista hinnoittelua, että kyseisen palvelun tai palvelujen ryhmän tarjoamisesta saatavat lisätulot kattavat niiden tarjoamisen aiheuttamat lisäkustannukset. Jos määrävissä asemassa oleva yritys hinnoittelee jonkin tuotteensa tai palvelunsa alle sen tarjoamisesta aiheutuvien keskimääräisten kokonaiskustannusten, sen olisi perusteltava tämä kau-

pallisin näkökohdin: määrävssä asemassa oleva yritys, joka hyötyisi tällaisesta hinnoittelusta vain yhden tai useamman kilpailijansa heikentymisen kautta, syöllistyyisi asemansa väärinkäyttöön.

113. Kuten yhteisöjen tuomioistuin totesi asiassa Akzo, komission on määriteltävä hintataso, jonka alapuolella yritys voi tuottaa voittoa vain heikentämällä tai poistamalla markkinoilta yhden tai useamman kilpailijan. Verkottuneiden yritysten rakenteet poikkeavat yleensä täysin useimmista muista yrityksistä, koska ensin mainituissa yhteiset ja jaetut kustannukset ovat paljon suuremmat.

114. Esimerkiksi televiestintäpalveluja tarjottaessa palvelun muuttuvia kustannuksia vastaava hinta voi olla huomattavasti alhaisempi kuin hinta, joka operaattorin on perittävä kattaakseen palvelun tarjoamisesta aiheutuvat kustannukset. Akzo-testin soveltaminen hintoihin, joita operaattori aikoo noudattaa ja joihin tämän investointipäätös perustuu, edellyttää, että huomioon otettaviin kustannuksiin sisällytetään kaikki ne lisäkustannukset, joita palvelun tarjoamisesta aiheutuu. Analysoitaessa tilannetta on otettava huomioon sopiva aikaväli, jonka aikana kustannuksia olisi analysoitava. Useimmissa tapauksissa on syytä olettaa, että erittäin lyhyt tai erittäin pitkä aikaväli ei ole sopiva.

115. Tällaisissa tapauksissa komissio joutuu usein selvittämään palvelun tarjoamisesta syntyvät keskimääräiset lisäkustannukset ja tarkastelemaan keskimääräisiä lisäkustannuksia vuotta pitimmällä aikavälillä.

116. Tarpeen tullen avoimen verkon tarjoamista koskevat säännöt ja komission suositukset kirjanpito vaatimuksista ja avoimuudesta auttavat varmistamaan 86 artiklan tehokkaan soveltamisen tässä yhteydessä.

Hintapainostus

117. Kun toiminnan harjoittaja on määrävssä asemassa tuote- tai palvelumarkkinoilla, hintapainostus saattaa olla aseman väärinkäyttöä. Hintapainostus voidaan näyttää toteen osoittamalla, että määrävän yrityksen omat yksiköt tarjontaketjun loppupäässä eivät voisi toimia kannattavasti, jos niiltä perittäisiin sama hinta kuin minkä kyseessä oleva yritys perii

kilpailijoiltaan. Määrävssä asemassa oleva yritys voisi salata tappiollisen tarjontaketjun loppupään toimintonsa kohdentamalla toiminteisiinsa liittymiseen kustannuksia, jotka todellisuudessa olisi kohdennettava sen omiin kyseisiin tarjontaketjun loppupään toimintoihin tai määrittelemällä muutoin väärin sisäiset siirtohintansa. Komission suosituksessa eriytetystä kirjanpidosta yhteenliittämisen yhteydessä käsitellään tätä asiaa suosittelemalla vertikaalisesti integroituneelle määrävssä asemassa olevalle yritykselle toimialoitain eriytettyä kirjanpitoa. Komissio voi tarvittaessa vaatia määrävssä asemassa olevaa yritystä esittämään tarkastetun, erillisen kirjanpidon kaikista kyseisen yrityksen toimialoista. Erillinen kirjanpito ei kuitenkaan takaa sitä, että väärinkäytöksiä ei esiintyisi: tarvittaessa komissio tutkii tilanteen tapauskohtaisesti.

118. Hintapainostus voidaan tietyissä tilanteissa näyttää toteen myös osoittamalla, että kilpailijoilta tarjontaketjun loppupään markkinoilla perityn liittymähinnan (mukaan lukien kyseisen yrityksen mahdollisilta omilta loppupään yksiköiltään perimä hinta), ja verkko-operaattorin tarjontaketjun loppupään markkinoilla perimän hinnan välinen marginaali ei ole riittävän suuri, jotta kohtuullisen tehokas palvelun tarjoaja voi saavuttaa tavanomaisen voiton kyseisillä markkinoilla (ellei määrävssä asemassa oleva yritys sitten voi osoittaa oman yksikkönsä olevan erityisen tehokas) ⁽⁸⁴⁾.

119. Jos jompi kumpi edellä esitetyistä mahdollisuuksista toteutuu, tarjontaketjun loppupään markkinoilla toimivat kilpailijat kärsivät hintapainostuksesta, joka voi pakottaa ne pois markkinoilta.

Syrjintä

120. Määrävssä asemassa oleva liittymän tarjoaja ei saa tehdä eroa liittymäsopimusten välillä, jos tällainen erottelu rajoittaa kilpailua. Kaikki enemmän liittymän käyttöön kuin sopimuksista liittymän tarjoajalle aiheutuvien vaikutusten eroihin perustuva erottelu on 86 artiklan vastaista, jos se riittävän todennäköisesti rajoittaa tai vääristää todellista tai mahdollista kilpailua. Syrjintä voi olla muodoltaan esimerkiksi erilaisten ehtojen asettamista, mukaan lukien erilaisten hintojen periminen tai muunlainen erottelu liittymäsopimusten välillä, paitsi jos tällainen syrjintä on objektiivisesti perusteltua, esimer-

kiksi kustannusten tai tekniikan perusteella tai koska käyttäjät toimivat eri tasoilla. Tällainen syrjintä todennäköisesti rajoittaa kilpailua tarjontaketjun loppupään markkinoilla, joilla liittymää hakenut yritys toimii, koska se rajoittaa kyseisen toiminnan harjoittajan mahdollisuutta päästä markkinoille tai laajentaa toimintaansa kyseisillä markkinoilla⁽⁸⁵⁾.

121. Tällainen syrjintä voi vaikuttaa kilpailuun vastaavalla tavalla myös, jos syrjintää harjoitetaan läheisesti toisiinsa liittyvillä tarjontaketjun loppupään markkinoilla toimivien yritysten kesken. Kun on olemassa kahdet erilliset tarjontaketjun loppupään markkinat, mutta markkinatuotteita voidaan pitää keskenään korvattavina, vaikka niiden hinnassa onkin ero, yritysten hintasyrjintä sen mukaan, kumpaa näistä kahdesta tuotteesta ne tarjoavat, saattaisi vähentää nykyistä tai mahdollista kilpailua. Vaikka esimerkiksi kiinteän verkon ja matkapuhelinverkon palvelut muodostavat tällä hetkellä yleensä erilliset tuotemarkkinat, ne tulevat lähentymään toisiaan. Korkeampien yhteenliittämismaksujen periminen matkaviestinnän operaattoreilta verrattuna kiinteän verkon operaattoreihin vaikeuttaisi tätä lähentymistä ja vaikuttaisi sitä kautta kilpailuun. Vastavanlaiset kilpailuvaikutukset ovat todennäköisiä myös muilla telealan markkinoilla.

Kyseisenlainen syrjintä olisi joka tapauksessa vaikeasti perusteltavissa, kun otetaan huomioon velvoite noudattaa kustannuslähtöisiä hintoja.

122. Hintasyrjintään liittyen 86 artiklan c alakohdassa kielletään määräävässä asemassa olevaa yritystä harjoittamasta syrjintää eri kauppakumppaneittensa välillä⁽⁸⁶⁾, mukaan lukien asiakkaiden erotteleminen sen perusteella, suostuvatko ne toimimaan yksinomaan kyseisen määräävässä asemassa olevan yrityksen kanssa vai eivät.
123. Yhteenliittämisdirektiivin 7 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Yhteenliittämiseksi voidaan vahvistaa erilaisia tariffeja, ehtoja ja edellytyksiä eri organisaatioryhmille, joilla on oikeus tarjota verkkoja ja palveluja, jos tällaiset erot voidaan puolueettomasti perusteella tarjottavan yhteenliittämisen ja/tai asianomaisten kansallisten lupien myöntämisestä koskevien edelly-

tysten perusteella ...” (sillä ehdolla että tällaiset erot eivät johda kilpailun vääristymiseen).

124. Kussakin tapauksessa on erikseen harkittava, johtavako tällaiset erot kilpailun vääristymiseen. On tärkeää muistaa, että 85 ja 86 artikla käsittelevät kilpailua eivätkä sääntelyä. Määräävässä asemassa olevaa yritystä ei voida 86 artiklan nojalla vaatia kohtelevaan eri asiakasryhmiä eri tavalla, ellei tämä johdu markkinaolosuhteista ja 86 artiklan periaatteista. Kyseisessä artiklassa päinvastoin kielletään määräävässä asemassa olevia yrityksiä harjoittamasta syrjintää samantapaisten sopimusten välillä silloin kun syrjintä vaikuttaa kilpailuun.
125. Kaikki liittymäsopimusten ominaisuuksiin tai ehtoihin liittyvä syrjintä, jota ei voida perustella objektiivisesti, voi olla väärinkäyttöä. Syrjintä voi liittyä esimerkiksi hinnoitteluun, myöhästymisiin, tekniiseen liittymään, reitittämiseen⁽⁸⁷⁾, numerointiin, verkon erityiskäytön rajoituksiin ja verkon asiakastietojen käyttöön. Syrjintä voidaan kuitenkin todeta vain tapaus kerrallaan. Syrjintä on vastoin 86 artiklaa riippumatta siitä, johtuuko se tietyn liittymäsopimuksen ehdoista suoraan vai onko se ehtojen perusteella ilmeistä.
126. Tässä yhteydessä verkko-operaattorilla on yleinen velvollisuus kohdella yksittäisiä asiakkaita samalla lailla kuin se kohtelee omia tarjontaketjun loppupäätä palvelevia yksiköitään. Asiakasyrityksen ja tämän kysynnän luonne voivat olla merkittäviä ratkaistaessa, ovatko sopimukset toisiinsa verrattavia. Eri hinnat eri tasoilla toimiville asiakkaille (kuten tukku- ja vähittäismyyjille) eivät välttämättä ole syrjintää.
127. Liittymän teknisellä konfiguraatiolla on suuri merkitys, joten se voi myös aiheuttaa syrjintäongelmia.

Liittymän teknisen kehittyneisyyden taso: liittymänä toimivan keskuksen tyyppiä, verkkohierarkista tasoa tai teknisiä ominaisuuksia koskevilla rajoituksilla on suoraa merkitystä kilpailulle. Rajoitukset voivat liittyä esimerkiksi tietynlaiset yhteydet mahdollistavien toimiteiden saatavuuteen ja liittymää pyytävän osapuolen käytettävissä olevan palvelutyyppin määrittelyyn vaikuttavan rajapinnan ja merkinantojärjestelmän toteutuksesta (esimerkiksi älyverkotoiminteet).

Liityntäpisteiden määrä ja/tai sijainti: vaatimus kerätä ja jakaa liikennettä tietyillä alueilla kyseistä aluetta suoraan palvelevan keskuksen kautta pikemminkin kuin korkeammalla verkkohierarkiatasolla voi olla merkittävä. Liittymää haluavalle osapuolelle koituu ylimääräisiä kustannuksia, jos se joutuu hankkimaan yhteydet kauempaa omasta keskuksestaan tai maksamaan korkeampia välityskustannuksia.

Tasavertainen käyttömahdollisuus: liittymää hakevan osapuolen asiakkaiden mahdollisuus saada liittymän tarjoajan palvelut käyttäen samaa valintanumeromäärää kuin tämän asiakkaat on televiestinnän kilpailun kannalta keskeinen piirre.

Objektiivinen peruste

128. Tällaisia perusteita voivat olla liittymän tarjoajan omistaman verkon todelliseen toimintaan liittyvät seikat tai tekijänoikeuksista johtuvat lisensointirajoitukset.

2.3. Yhteisen määrävän aseman väärinkäyttö

129. Yhdessä määrävän aseman muodostavien yritysten tapauksessa (katso edellä 76 kohta ja sitä seuraavat kohdat) yksi näistä yrityksistä voi käyttää asemaansa väärin, vaikka muut eivät käyttäisikään.

130. Jos yksikään operaattori ei halua tarjota liittymää ja jollei kieltäytymiselle ole teknistä tai kaupallista perustetta, kilpailusääntöihin perustuvien oikaisukeinojen lisäksi voidaan odottaa kansallisen kilpailuviranomaisen ratkaisevan ongelman määräämällä yhden tai useamman yrityksistä tarjoamaan liittymän ONP-direktiivin ehtojen tai kansallisen lain nojalla.

3. Liittymäsopimukset (85 artikla)

131. Liittymäsopimuksista johtuvilla tai niiden sisältämillä kilpailunrajoituksilla voi olla kaksi erillistä

seurausta: ne voivat rajoittaa sopimuksen kahden osapuolen välistä kilpailua tai rajoittaa kilpailua kolmansien osapuolten taholta, esimerkiksi antamalla yksinoikeudet yhdelle tai molemmille sopimuspuolille. Jos toinen osapuoli lisäksi on määrävässä asemassa, sopimusehdot voivat johtaa tämän määrävyyden vahvistumiseen tai sen laajentumiseen lähimarkkinoille, tai ne voivat johtaa epäoikeudenmukaisten ehtojen asettamisen kautta tapahtuvaan määrävän aseman lainvastaiseen hyödyntämiseen.

132. Liittymäsopimukset, joissa liittyminen on periaatteessa rajoittamatonta, eivät todennäköisesti rajoita kilpailua 85 artiklan 1 kohdan mukaisessa merkityksessä. Yksinoikeutta koskevat velvoitteet, joissa liittymä tarjotaan yhdelle yritykselle, sitä vastoin todennäköisesti rajoittavat kilpailua, koska ne rajoittavat muiden yritysten mahdollisuuksia käyttää verkkorakenteita. Tämä on tavallisesti tilanne telealalla, koska useimpien verkkojen kapasiteetti on suurempi kuin yksittäinen käyttäjä todennäköisesti tarvitsee.

133. Liittymäsopimuksilla voi olla merkittäviä kilpailua edistäviä vaikutuksia, koska ne voivat parantaa pääsyä tarjontaketjun loppupään markkinoille. Yhteenliittämässä liittymäsopimukset ovat olennaisia palvelujen ja verkkojen yhteentoimivuudelle ja lisäävät siten kilpailua tarjontaketjun loppupään palvelumarkkinoilla, joihin todennäköisesti liittyy korkea lisäarvo kuin paikalliseen verkkotoimintaan.

134. Tietyillä liittymäsopimuksilla tai niiden sisältämillä lausekkeilla on kuitenkin selvästi mahdollisia kilpailunvastaisia vaikutuksia. Liittymäsopimukset voivat esimerkiksi:

- olla keino yhteensovittaa hintoja,
- olla markkinoiden jakamisen väline,
- johtaa kolmansien osapuolten poissulkemiseen markkinoilta ⁽⁸⁸⁾,
- johtaa kaupallisesti arkojen tietojen vaihtoon sopimuspuolten välillä.

135. Hintasääntelyn vaara on erityisen suuri telealalla, koska yhteenliittämismaksut muodostavat usein vä-

hintaan puolet tarjottujen palvelujen kokonaiskustannuksista ja koska yhteenliittäminen määräävän operaattorin verkon kanssa on yleensä välttämätöntä. Tällaisessa tilanteessa hintakilpailun mahdollisuudet ovat rajalliset ja vastaavasti hintojen yhteensovittamisen vaara (ja vakavuus) suurempi.

136. Verkko-operaattorien yhteenliittämissopimukset voivat tiettyjen olosuhteiden vallitessa lisäksi olla keino jakaa markkinat yhteenliittämistä tarjoavan verkko-operaattorin ja sitä pyytävän verkko-operaattorin kesken sen sijaan, että näiden välille syntisi kilpailua.

137. Vapautetussa teleympäristössä kansalliset sääntelyviranomaiset ja komissio valvovat tarkkaan edellä mainittuja kilpailunrajoituksia kilpailusääntöjen kannalta. Kansallinen sääntely ei vaikuta osapuolten oikeuteen valittaa komissiolle mistä tahansa kilpailunvastaisesta toiminnasta.

85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan kuuluvat lausekkeet

138. Komissio on havainnut eräitä rajoitustyyppisiä, jotka mahdollisesti rikkovat perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohtaa ja edellyttävät sen vuoksi tapauskohtaista poikkeusta. Tällaiset lausekkeet liittyvät yleensä liittymän kaupallisiin näkökohtiin.

139. Televiestinnän alalla yhteenliittämiseen kuuluu, että osapuolet saavat tietoa kilpailijansa aisakkaista ja liikenteestä. Tämä tiedonvaihto saattaa joissain tapauksissa vaikuttaa kyseisten yritysten kilpailukäyttäytymiseen, ja osapuolet voivat helposti käyttää sitä vilpillisesti esimerkiksi markkinoiden jakamiseen⁽⁸⁹⁾. Yhteenliittämisdirektiivissä edellytetään, että yhteenliittämistä pyytäneeltä organisaatiolta saatuja tietoja käytetään vain siihen tarkoitukseen, johon ne on annettu. Voidakseen noudattaa kilpailusääntöjä ja yhteenliittämisdirektiiviä yritysten on otettava käyttöön varotoimia sen varmistamiseksi, että luottamuksellisia tietoja paljastetaan ainoastaan niille yritysten osille, jotka osallistuvat yhteenliittämssopimusten tekoon, ja että tietoja ei käytetä kil-

pailunvastaisiin tarkoituksiin. Jos tällaiset varotoimet ovat kattavia ja ne toimivat moitteettomasti, selvien yhteenliittämssopimusten ei periaatteessa pitäisi kuulua 85 artiklan 1 kohdan soveltamisalaan.

140. Yksinoikeusjärjestelyt, kuten esimerkiksi liikenteen ohjaaminen ainoastaan toisen tai molempien sopimuspuolten televerkkojen kautta käyttämättä muiden osapuolten verkkoja, vaikka näiden kanssa olisi tehty liittymäsopimukset, vaativat myös 85 artiklan 3 kohdan mukaista tarkastelua. Jos tällaiselle reitittämiseksi ei esitetä perusteluita, kyseiset lausekkeet kielletään. Tällaiset yksinoikeuslausekkeet eivät kuitenkaan lähtökohtaisesti kuulu yhteenliittämssopimuksiin.

141. On erittäin epätodennäköistä, että kilpailunvastaisessa tarkoituksessa tehdyt liittymäsopimukset täyttävät 85 artiklan 3 kohdan mukaiset yksittäisten poikkeusten ehdot.

142. Liittymäsopimuksilla voi lisäksi olla vaikutusta markkinoiden kilpailulliseen rakenteeseen. Paikallisliittymiin kohdistuvat maksut muodostavat usein huomattavan osan liittymää pyytävän operaattorin loppukäyttäjille tarjoaman palvelun kokonaiskustannuksista, mikä jättää vähemmän tilaa hintakilpailulle. Koska on tarpeen turvata tämä vähäinenkin kilpailu, komissio kiinnittää liittymäsopimuksia tutkiessaan erityistä huomiota niiden todennäköisiin vaikutuksiin asian kannalta merkityksellisillä markkinoilla varmistaakseen, että tällaisten sopimusten piilotettu ja epäsuora tarkoitus ei ole määrittää ja yhteensovittaa loppukäyttäjiltä perittäviä lopullisia hintoja, mikä on eräs vakavimmista perustamissopimuksen 85 artiklan rikkomisista⁽⁹⁰⁾. Tällaisten tapausten vaara on erityisen suuri oligopolistisilla markkinoilla.

143. Myös kollektiivista syrjintää sisältävät lausekkeet, jotka johtavat kolmansien osapuolten sulkemiseen pois markkinoilta, rajoittavat kilpailua. Merkittävintä on hinnoittelua, laatua tai muuta liittymän kaupallisesti merkittävää osa-aluetta koskeva ja liittymää haluavan osapuolen etuja haittaava syrjintä, joka tähtää yleensä liittymän tarjoajan toiminnan epäoikeudenmukaiseen suosimiseen.

4. Vaikutukset jäsenvaltioiden väliseen kauppaan

144. Sekä 85 että 86 artiklan soveltamisen edellytys on, että jäsenvaltioiden väliseen kauppaan kohdistuu vaikutusta.

145. Jotta sopimuksen katsottaisiin vaikuttavan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, komission on voitava:

”ennakoida riittävän todennäköisesti lainsäädännön tai tosiasioiden sisältämien puolueettomien tekijöiden perusteella, että kyseisellä sopimuksella voi olla suoraa tai välillistä, todellista tai mahdollista vaikutusta jäsenvaltioiden välisen kaupan rakentamiseen.”⁽⁹¹⁾.

Kaikkien sopimukseen sisältyvien rajoitusten ei tarvitse välttämättä vaikuttaa kauppaan⁽⁹²⁾, jos sopimus kokonaisuudessaan tekee niin.

146. Komissio punnitsee televiestinnän alan liittämäsopimusten yhteydessä kilpailurajoitusten suoria vaikutuksia valtioiden väliseen kauppaan liittämämarkkinoilla, mutta myös vaikutuksia jäsenvaltioiden väliseen kauppaan tarjontaketjun loppupään markkinoilla. Komissio tarkastelee myös näihin sopimukseen sisältyvää mahdollisuutta sulkea pois tietty maantieteellinen markkina-alue, mikä voi estää muissa jäsenvaltioissa jo toimivia yrityksiä kilpailemasta kyseisillä maantieteellisillä markkinoilla.

147. Telealan liittämäsopimukset vaikuttavat yleensä jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, koska verkon kautta tarjotuista palveluista käydään kauppaa koko yhteisön alueella, ja koska sopimuksin voidaan säädellä palveluntarjoajan tai operaattorin ky-

kyä tarjota tiettyä palvelua. Vaikka markkinat olisivat pääasiassa kansalliset, kuten ne vapauttamisen nykyvaiheessa yleensä ovat, määräävän aseman väärinkäyttö vaikuttaa yleisesti ottaen markkinarakenteeseen, ja sillä on vaikutuksia jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

148. Kauppaan kohdistuvien vaikutusten osalta perustamissopimuksen 86 artiklan soveltamisalaan kuuluvat seikat koskevat todennäköisesti joko väärinkäytöksiä sisältäviä lausekkeita liittämäsopimuksissa tai sitä, että harjoittaja kieltäytyy tekemästä liittämäsopimusta kohtuullisin ehdoin tai lainkaan. Tämän vuoksi edellä luetellut perusteet sen selvittämiseksi, voivatko liittämäsopimukset vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, ovat tässä yhteydessä asian kannalta yhtä merkityksellisiä.

PÄÄTELMÄT

149. Komission mielestä kilpailusäännöt ja alakohtainen sääntely muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, jolla varmistetaan yhteisön televiestintä- ja multimediamarkkinoille vapautettu ja kilpailua edistävä ympäristö.

150. Komission toteuttaessa toimenpiteitä tällä alalla sen tavoitteena on välttää menettelyjen tarpeetonta päällekkäisyyttä, erityisesti kilpailumenettelyjen ja avoimen verkon tarjoamisen (ONP:n) yhteydessä määriteltyjen kansallisten/yhteisön sääntelymenettelyjen päällekkäisyyttä.

151. Kilpailusääntöihin turvautuessaan komissio harkitsee, mitkä ovat asian kannalta merkitykselliset markkinat, ja soveltaa 85 ja 86 artiklaa edellä määriteltyjen periaatteiden mukaisesti.

- (1) Komission direktiivien 96/19/EY ja 96/2/EY (ks. alaviite 3) mukaan eräät jäsenvaltiot voivat vaatia poikkeusta täydellisestä vapauttamisesta tietyiksi rajatuiksi ajoiksi. Tämä tiedonanto ei rajoita tällaisia poikkeuksia, ja komissio ottaa huomioon tällaisen poikkeuksen olemassaolon soveltaessaan kilpailusääntöjä liittymäsopimuksiin tämän tiedonannon mukaisesti.
- Katso:
- komission päätös 97/114/EY, tehty 27 päivänä marraskuuta 1996, Irlannin vaatimista ylimääräistä täytäntöönpanoajoista telemarkkinoiden täydestä kilpailusta annettujen komission direktiivien 96/19/EY ja 96/2/EY täytäntöönpanemiseksi, (EYVL L 41, 12.2.1997, s. 8).
- komission päätös 97/310/EY, tehty 12 päivänä helmikuuta 1997, ylimääräisten täytäntöönpanoajojen myöntämisestä Portugalille komission direktiivin 90/388/ETY ja komission direktiivin 96/2/EY täytäntöönpanemiseksi täydellisen kilpailun osalta televiestintämarkkinoilla, (EYVL L 133, 24.5.1997, s. 19).
- komission päätös 97/568/EY, tehty 14 päivänä toukokuuta 1997, lisäajan myöntämisestä Luxemburgille komission direktiivin 90/388/ETY täytäntöönpanemiseksi täydellisen kilpailun osalta televiestintämarkkinoilla, (EYVL L 234, 26.8.1997, s. 7).
- komission päätös 97/603/EY, tehty 10 päivänä kesäkuuta 1997, ylimääräisen täytäntöönpanoajan myöntämisestä Espanjalle komission direktiivin 90/388/ETY täytäntöönpanemiseksi täydellisen kilpailun osalta televiestintämarkkinoilla, (EYVL L 243, 5.9.1997, s. 48).
- komission päätös 97/607/EY, tehty 18 päivänä kesäkuuta 1997, lisäajan myöntämisestä Kreikalle komission direktiivin 90/388/ETY täytäntöönpanemiseksi täydellisen kilpailun osalta televiestintämarkkinoilla (EYVL L 245, 9.9.1997, s. 6).
- (2) Televiestinnän infrastruktuurin ja kaapelitelevisioverkkojen vapauttamista koskevan vihreän kirjan tarkastelusta 3 päivänä toukokuuta 1995 Euroopan parlamentille ja neuvostolle annettu komission tiedonanto, KOM(95) 158 lopull., 3.5.1995.
- (3) Komission direktiivi 88/301/ETY, annettu 16 päivänä toukokuuta 1988, kilpailusta telepäätelaitemarkkinoilla (EYVL L 131, 27.5.1988, s. 73).
- komission 90/388/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990, kilpailusta telepalvelumarkkinoilla (EYVL L 192, 24.7.1990, s. 10) (telepalveludirektiivi),
- komission 94/46/EY, annettu 13 päivänä lokakuuta 1994, direktiivien 88/301/ETY ja 90/388/ETY muuttamisesta erityisesti satelliittiviestinnän osalta (EYVL L 268, 19.10.1994, s. 15).
- komission 95/51/EY, annettu 18 päivänä lokakuuta 1995, direktiivin 90/388/ETY muuttamisesta kaapelitelevisioverkkojen käyttöä jo vapautettujen telepalvelujen tarjontaan koskevien rajoitusten poistamiseksi (EYVL L 256, 26.10.1995, s. 49).
- komission 96/2/EY, annettu 16 päivänä tammikuuta 1996, direktiivin 90/388/ETY muuttamisesta matkaviestinnän ja henkilökoh-taisen viestinnän osalta (EYVL L 20, 26.1.1996, s. 59).
- komission 96/19/EY, annettu 13 päivänä maaliskuuta 1996, täydellisen kilpailun toteuttamista televiestintämarkkinoilla pohjustavan direktiivin 90/388/ETY muuttamisesta (EYVL L 74, 22.3.1996, s. 13) (täydellistä kilpailua koskeva direktiivi).
- (4) Yhteenliittämissopimukset ovat merkittävien liittymäsopimusten muoto televiestinnän alalla. Avoimen verkon tarjoamista (ONP) koskevat säännöt muodostavat yhteenliittämissopimusten perustan, ja kilpailusääntöjen soveltamista on tarkasteltava niiden pohjalta:
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/13/EY, annettu 10 päivänä huhtikuuta 1997, telepalvelualan yleisten valtuutusten ja yksittäisten toimilupien yhteisistä puitteista, EYVL L 117, 7.5.1997, s. 15 (toimilupadirektiivi),
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/33/EY annettu 30 päivänä kesäkuuta 1997, televiestinnän yhteenliittämisestä soveltaen avoimen verkon tarjoamisen (ONP) periaatteita yleispalvelun ja yhteentoimivuuden varmistamiseksi, EYVL L 199, 26.7.1997, s. 32 (yhteenliittämisdirektiivi),
- neuvoston direktiivi 90/387/ETY, annettu 28 päivänä kesäkuuta 1990, telepalvelujen sisämarkkinoiden toteuttamisesta saamalla aikaan avoimen verkon tarjoaminen (EYVL L 192, 24.7.1990, s. 1) (puitedirektiivi),
- neuvoston direktiivi 92/44/ETY, annettu 5 päivänä kesäkuuta 1992, avoimen verkon tarjoamisen soveltamisesta kiinteisiin johtoihin (EYVL L 165, 1992, s. 27) (kiinteitä johtoja koskeva direktiivi),
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 95/62/EY, annettu 13 päivänä joulukuuta 1995, avoimen verkon tarjoamisen soveltamisesta puhelinpalveluihin (EYVL L 321, 30.12.1995, s. 6) se on korvattu Euroopan avoimen verkon tarjoamisen (ONP) soveltamisesta puhelintoimintaan ja teleyleispalvelusta kilpailuympäristössä 26 päivänä helmikuuta 1998 annetulla parlamentin ja neuvoston direktiivillä 98/10/EY (EYVL L 101, 1.4.1998, s. 24) (puhelintoimintadirektiivi),
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/33/EY, annettu 30 päivänä kesäkuuta 1997, televiestinnän yhteenliittämisestä soveltaen avoimen verkon tarjoamisen (ONP) periaatteita yleispalvelun ja yhteentoimivuuden varmistamiseksi (EYVL L 199, 26.7.1997, s. 32),
- Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 97/66/EY, annettu 15 päivänä joulukuuta 1997, henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta televiestinnän alalla, EYVL L 24, 30.1.1998, s. 1 (tietosuojadirektiivi).
- (5) EYVL C 233, 6.9.1991, s. 2.
- (6) Telealalla erityisesti
- 18 päivänä lokakuuta 1991 tehty komission päätös 91/562/ETY, Eirpage (EYVL L 306, 7.11.1991, s. 22).
 - 17 päivänä heinäkuuta 1996 tehdyt komission päätökset 96/546/EY ja 96/547/EY, Atlas ja Phoenix (EYVL L 239, 19.9.1996, s. 23 ja 57)
 - 29 päivänä lokakuuta 1997 tehty komission päätös 97/780/EY, Unisource (EYVL L 318, 20.11.1997, s. 1).
- (7) Lisäksi useat keskeneräiset asiat koskevat liittymiskysymyksiä.
- Competition Aspects of Interconnection Agreements in the Telecommunications Sector, kesäkuu 1995;
- Competition Aspects of Access by Service Providers to the Resources of Telecommunications Operators, joulukuu 1995. Ks. myös Competition Aspects of Access Pricing, joulukuu 1995.
- (8) Katso komission vihreä kirja 3.12.1997 televiestinnän, tiedotusvälineiden ja tietotekniikan lähentymisestä, sekä sen vaikutuksesta sääntelyyn — Kohti tietoyhteiskunnan edellyttämää lähestymistapaa KOM(97) 623 lopull.

- (⁹) Katso neuvoston päätös 97/838/EY, tehty 28 päivänä marraskuuta 1997, perustelevisiointipalveluja koskevien WTO-neuvottelujen tulosten hyväksymisestä Euroopan yhteisön puolesta yhteisön toimivaltaan kuuluvissa asioissa (EYVL L 347, 18.12.1997, s. 45).
- (¹⁰) Kiinteitä johtoja koskevassa direktiivissä määritellään ensimmäinen vaihe, jossa vahinkoa kärsineen käyttäjän on mahdollista vedota kansalliseen sääntelyviranomaiseen. Tästä voi koitua monenlaista etua. Avoimen verkon tarjoamisen mukaiset menettelyt ovat houkutteleva vaihtoehto yrityksille televiestintäalalla, jolla kokemus on osoittanut, että yritykset eivät usein halua esittää valituksia teleorganisaatiosta, josta ne ovat juuri kiistan kohteen suhteen ja paljon laajemmassa ja kauaskantoisemmassakin mielessä riippuvaisia. ONP-menettelyjen avulla voidaan lisäksi ratkaista paljon useammanlaisia liittymisongelmia kuin kilpailusääntöjen perusteella. ONP-menettelyjen avulla voidaan lisäksi ratkaista paljon useammanlaisia liittymisongelmia kuin kilpailusääntöjen perusteella ONP-menettelyjen etuna on lisäksi kansallisten hallinnollisten menettelyjen läheisyys ja tutuus; myös kieli on huomionarvoinen seikka. Jollei asiaa voida ratkaista kansallisella tasolla, kiinteitä johtoja koskevan direktiivin mukaan seuraava vaihe tapahtuu Euroopan tasolla (sovittelumenettely). Osapuolten on päästävä sopimukseen kahdessa kuukaudessa; osapuolten suostumuksella määräaikaa voidaan jatkaa kuukaudella.
- (¹¹) Kansallinen sääntelyviranomainen on kansallinen teletoiminnan sääntelyelin, jonka jäsenvaltio on perustanut palveludirektiivin, sellaisena kuin se on muutettuna, ja ONP-puitteiden mukaisesti. Luettelo kansallisista sääntelyviranomaisista julkaistaan säännöllisesti *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* ja viimeisin luettelo löytyy Internetistä osoitteesta <http://www.ispo.cec.be>
- (¹²) Yhteenliittämisdirektiivin 9 ja 17 artikla.
- (¹³) Telepalveludirektiivin 7 artikla ja ONP-puitteiden direktiivin (ks. alaviite 4) 5 a artikla. Katso myös komission tiedonanto Euroopan parlamentille ja neuvostolle kilpailusta telepalvelumarkkinoilla annetun direktiivin 90/388/ETY asemasta ja täytäntöönpanosta (EYVL C 275, 20.10.1995, S. 2).
Katso myös asia C-91/94, Thierry Tranchant ja Telephones Stores SARL, yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 9.11.1995 (Kok. 1995-I, s. 3911).
- (¹⁴) ONP-yhteenliittämisdirektiivin 9 artiklan 3 kohta.
- (¹⁵) Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomiot:
— asia T-24/90, Automec v. komissio (Kok. 1992-II, s. 2223, 77 kohta), ja
— asia T-114/92, BEMIM (Kok. 1995-II, s. 147).
- (¹⁶) Tiedonanto komission ja kansallisten tuomioistuinten yhteistyöstä EY:n perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan soveltamisessa, 14 kohta (EYVL C 39, 13.2.1993, s. 6).
Tiedonanto komission ja jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten välisestä yhteistyöstä (EYVL C 313, 15.10.1997, s. 3).
- (¹⁷) Asia 127/73, BRT v. SABAM (Kok. 1974, s. 51).
- (¹⁸) Asia 66/86, Ahmed Saeed (Kok. 1989, s. 838).
- (¹⁹) Ne eivät saa esimerkiksi rohkaista, vahvistaa tai hyväksyä kilpailuvastaista toimintaa: asia Ahmed Saeed alaviite 18, asia 153/93, Saksan liittotasavalta v. Delta Schiffahrts (Kok. 1994-I, s. 2517); asia 267/86, Van Eycke (Kok. 1988, s. 4796).
- (²⁰) Asia 13/77, GB-Inno-BM/ATAB (Kok. 1977, s. 2115, 33 kohta): ”vaikka pitää paikkansa, että 86 artikla on tarkoitettu yrityksille, on myös totta, että perustamissopimuksessa asetetaan jäsenvaltioille velvoite olla hyväksymättä tai pitämättä voimassa sellaista toimenpidettä, joka voisi tehdä säännöksen tehotomaksi.”
- (²¹) Kansallisten viranomaisten muista velvollisuuksista katso asia 103/88, Fratelli Costanzo, Spa Kok. 1989, s. 1839.
Katso edellä asia Ahmed Saeed, alaviite 18: ”perustamissopimuksen 5 ja 90 artiklan on tulkittava i) kieltävän kansallisia viranomaisia mahdollisesti rohkaisemasta tariffisopimusten tekemistä perustamissopimuksen 85 artiklan 1 kohdan tai 86 artiklan vastaisesti; ii) kieltävän näitä viranomaisia hyväksymästä tällaisista sopimuksista seuraavat tariffit”.
- (²²) Yhdistetyt asiat C-6/90 ja C-9/90, Francovich (Kok. 1991-I, s. 5357); yhdistetyt asiat C-46/93, Brasserie de Pêcheur SA v. Saksa ja asia C-48/93, R v. liikenneministeriö, ex parte: Factortame Ltd ym., tuomio 5.3.1996 (Kok. 1996-I, s. 1029).
- (²³) Katso esimerkiksi kiinteitä johtoja koskevan direktiivin johdanto-osan 18 kappale ja yhteenliittämisdirektiivin 9 artiklan 3 kohta (ks. alaviite 4).
- (²⁴) Neuvoston asetus (ETY) N:o 4064/89, annettu 21 päivänä joulukuuta 1989, yrityskeskittymien valvonnasta (EYVL L 395, 30.12.1989, s. 1): korjattu versio EYVL L 257, 21.9.1990, s. 13.
- (²⁵) Neuvoston asetus N:o 17, annettu 6 päivänä helmikuuta 1962, perustamissopimuksen 85 ja 86 artiklan ensimmäinen täytäntöönpanoasetus (EYVL 13, 21.2.1962, s. 204).
- (²⁶) Asetuksen N:o 17 2 artikla ja 4 artiklan 1 kohta.
- (²⁷) Asetuksen N:o 17 3 artikla.
- (²⁸) Asetuksen N:o 17 3 ja 12 artikla.
- (²⁹) Asia 792/79 R, Camera Care v. komissio (Kok. 1980, s. 119). Katso myös asia T-44/90, La Cinq v. komissio (Kok. 1992-II, s. 1).
- (³⁰) Katso alaviitteessä 16 tiedonannon 16 kohta.
- (³¹) Asetuksen N:o 17 2 artikla tai 4 artiklan 1 kohta.
- (³²) Camera Care ja La Cinq, viittaus edellä alaviitteessä 29.
- (³³) Katso alaviitteessä 16 mainitun tiedonannon 16 kohta.

- (³⁴) Katso 18 kohta.
- (³⁵) Automec, alaviite 15, 86 kohta.
- (³⁶) BRT v. SABAM, alaviite 17.
- (³⁷) ONP-yhteenliittämisdirektiivin 9 artiklan 1 ja 3 kohta.
- (³⁸) Asia 14/83, Von Colson (Kok. 1984, s. 1891).
- (³⁹) Asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohta.
- (⁴⁰) Asetuksen N:o 17 15 artiklan 5 kohta.
- (⁴¹) Asetuksen N:o 17 15 artiklan 6 kohta.
- (⁴²) ONP-yhteenliittämisdirektiivin 6 artiklan c alakohta.
- (⁴³) Muun muassa ONP-yhteenliittämisdirektiivin 9 artikla.
- (⁴⁴) Suuntaviivat asetuksen N:o 17 15 artiklan 2 kohdan ja EHTY:n perustamissopimuksen 65 artiklan 5 kohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennassa (EYVL C 9, 14.1.1998, s. 3).
- (⁴⁵) Katso alaviite 22.
- (⁴⁶) EYVL C 372, 9.12.1997, s. 5.
- (⁴⁷) Täydellistä kilpailua koskevassa direktiivissä määritellään yhteenliittäminen seuraavasti:
”... televerkkoja ja/tai telepalveluita tarjoavien organisaatioiden televiestintätoimintojen fyysistä ja logistista yhteenliittämistä, jotta yhden organisaation käyttäjät voisivat olla yhteydessä saman tai toisen organisaation käyttäjien kanssa tai käyttää kolmansien organisaatioiden tarjoamia palveluja.”
Täydellistä kilpailua koskevassa direktiivissä ja ONP-direktiiveissä telepalvelut määritetään seuraavasti:
”palvelut, joiden tarjoaminen on kokonaan tai osittain viestien välitystä ja reititystä yleisessä televerkossa.”
Täten se sisältää yleislähetysten lähettämisen ja kaapelitelevisioverkot.
Televerkolla tarkoitetaan:
”... lähetyslaitteistoa ja soveltuvin osin kytkentälaitteistoa sekä muita laitteistoja, joilla voidaan siirtää signaaleja määritettyjen liitäntäpisteiden välillä johdoin, radioteitse, optisesti tai muulla sähkömagneettisella menetelmällä”
- (⁴⁸) Komission päätös 94/894/EY, tehty 13 päivänä joulukuuta 1994, Eurotunnel (EYVL L 354, 31.12.1994, s. 66).
- (⁴⁹) Katso alaviitteessä 5 mainitut suuntaviivat, 15 ja 16 kohta.
- (⁵⁰) Komission päätös 82/896/ETY, tehty 15 joulukuuta 1982, BNIC/AROW (EYVL L 379, 31.12.1982, s. 1).
- (⁵¹) Katso alaviite 18.
- (⁵²) Yhdistetyt asiat C-48 ja 66/90, Alankomaat ym. komissio (Kok. 1992-I, s. 565).
- (⁵³) Katso asia Ahmed Saeed, alaviite 18, jossa hinnoitteluun liittyvää sisämarkkinaoikeutta käytettiin apuna määriteltäessä, mitä hintatasoa voidaan pitää epäoikeudenmukaisena 86 artiklan kannalta.
- (⁵⁴) Tetra Pakilla oli kullakin markkinoilla samat mahdolliset asiakkaat ja tosiasialliset kilpailijat. Asia C-333/94 P, Tetra Pak International SA komissio (Kok. 1996-I, s. 5951).
- (⁵⁵) Katso myös määritelmä tekstissä Additional commitment on regulatory principles by the European Communities and their Member States, jota perustelevisiointia käsittelevä ryhmä käytti Maailman kauppajärjestön WTO:n neuvotteluissa: ”Olennaiset toiminnot tarkoittavat yleisen televiestintäverkon ja -palvelun toimintoja, joita
a) tarjoaa ainoastaan tai pääasiassa yksi toimittaja tai rajallinen määrä toimittajia; ja
b) ei voida korvata taloudellisesti tai teknisesti kannattavasti palvelun tarjoamiseksi”.
- (⁵⁶) Asia 6/72, Continental Can (Kok. 1973, s. 215)
- (⁵⁷) Tässä yhteydessä on huomattava, että ONP-puitteiden mukaan organisaatio voidaan ilmoittaa merkittävässä markkina-asemassa olevaksi. Organisaation markkina-aseman merkittävyys määräytyy useiden tekijöiden perusteella, mutta lähtöoletus on, että organisaatiot, joiden markkinaosuus ylittää 25 prosenttia, ovat tässä asemassa. Kilpailusääntöjen mukaisessa arvioinnissaan komissio ottaa huomioon sen, onko yritys ilmoitettu ONP-sääntöjen mukaisesti merkittävässä markkina-asemassa olevaksi yritykseksi. On kuitenkin selvää, että merkittävän markkina-aseman käsite yleensä kuvaa taloudellista asemaa markkinoilla pikemminkin kuin aseman määräävyyttä: ONP-sääntöjen mukaisesti määritelty yrityksen merkittävä asema ei sen vuoksi lähtökohtaisesti johda oletttamukseen määräävästä asemasta, vaikka tietyissä tapauksissa näin osoittautuukin olevan. Eräs tärkeä näkökohta tarkastelussa on, onko ONP-menettelyjen mukainen markkinamääritelmä riittävä sovellettaessa kilpailusääntöjä.
- (⁵⁸) Asia 85/76, Hoffmann-La Roche (Kok. 1979, s. 461).
Komission päätös 89/113/ETY, tehty 21 päivänä joulukuuta 1988, Decca Navigator System (EYVL L 43, 15.2.1989, s. 27).
- (⁵⁹) Komission päätös 92/553/EY, tehty 22 päivänä heinäkuuta 1992, Nestlé/Perrier (EYVL L 356, 5.12.1992, s. 1).
- (⁶⁰) Yleisin tilanne.
- (⁶¹) Yhdistetyt asiat 6/73 ja 7/73, Commercial Solvents v. komissio (Kok. 1974, s. 223) ja asia 311/84 CBEM/CLT ja IPB (Kok.1985, s. 3261).
- (⁶²) Asia C-62/86, AKZO/komissio (Kok. 1991-I, s. 3359) ja asia T-65/89, BPB Industries ja British Gypsum/komissio (Kok. 1993-II, s. 389).

- (⁶³) Asia C-333/94 P, Tetra Pak International SA komissio, (Kok. 1996-I, s. 5951). Tässä neljännessä tapauksessa 86 artiklan soveltaminen on perusteltua vain tietyissä erityisolosuhteissa (asia Tetra Pak, 29 ja 30 kohta).
- (⁶⁴) Asia 85/76, Hoffmann-La Roche (Kok. 1979, s. 461).
- (⁶⁵) Komission päätös 94/19/EY, tehty 21 päivänä joulukuuta 1993, Sea Containers Stena Sealink (EYVL L 15, 18.1.1994, s. 8), Komission päätös 94/119/EY, tehty 21 päivänä joulukuuta 1993, liittymä Rødby sataman toiminteisiin (EYVL L 55, 26.2.1994, s. 52).
- (⁶⁶) Ks. myös (muun muassa):
 Asiat 6 ja 7/73, Commercial Solvents komissio (Kok. 1974, s. 223),
 Asia 311/84, Télémarketing (Kok. 1985, s. 3261),
 Asia C-18/88 RTT GB-Inno (Kok. 1991-I, s. 5941),
 Asia C-260/89, Elliniki Radiophonia Teleorassi (Kok. 1991, s. I-2925).
 Asiat T-69, T-70 ja T-76/89, RTE, BBC ja ITP komissio (Kok. 1991-II, s. 485, 535 ja 575),
 Asia C-271/90, Espanja komissio (Kok. 1992-I, s. 5833),
 Asiat C-241 ja 242/91 P, RTE ja ITP Ltd komissio (Magill) (Kok. 1995-I, s. 743).
 Komission päätökset
 Komission päätös 76/185/EHTY, tehty 29 päivänä lokakuuta 1975, National Carbonizing Company (EYVL L 35, 10.2.1976, s. 6)
 Komission päätös 88/589/ETY, tehty 4 päivänä marraskuuta 1988, London European Sabena (EYVL L 317, 24.11.1988, s. 47)
 Komission päätös 92/213/ETY, tehty 26 päivänä helmikuuta 1992, British Midland Aer Lingus (EYVL L 96, 10.4.1992, s. 34)
 B&I c. Sealink, (1992) 5 CMLR 255 (EY Tiedote N:o 6 — 1992, 1.3.30 kohta).
- (⁶⁷) Ei riitä, jos osoitetaan, että yksi kilpailija tarvitsee liittymän toiminteeseen kilpaillakseen tarjontaketjun loppupään markkinoilla. Jotta liittymä määrättäisiin pakolliseksi, on välttämätöntä osoittaa, että liittymä on tarpeellinen kaikille paitsi satunnaisille kilpailijoille.
- (⁶⁸) Kuten 91 kohdassa mainittiin.
- (⁶⁹) Katso 105 kohta.
- (⁷⁰) Asia 6 ja 7/73, Commercial Solvents (Kok. 1974, s. 223).
- (⁷¹) Eli mahdollisuutta käyttää verkkoa omien asiakkaidensa tavoittamiseksi.
- (⁷²) Tätä käsitellään myös ONP-puiteiden yhteydessä: katso yhteenliittämisdirektiivin 7 artiklan 4 kohta, puhelintoimintadirektiivin 12 artiklan 4 kohta ja ONP-kehysdirektiivin liite II.
- (⁷³) Eli liittymän pyytäjälle tarpeettomia palveluita tai palveluita, joita liittymän pyytjä haluaisi itse tarjota asiakkailleen.
- (⁷⁴) Asia C-333/94 P, Tetra Pak International SA, (ks. alaviite 63).
- (⁷⁵) Komission tiedonanto annettu 27 päivänä marraskuuta 1996 yleispalvelun kustannuksia ja rahoittamista koskevien kansallisten suunnitelmien arviointiperusteista ja tällaisten suunnitelmien toteuttamisen suuntaviivoista on merkityksellinen sen määrittämiseksi, missä määrin yleispalveluvoitetta voidaan käyttää perusteena perittäessä yleispalvelun tarjoamisen nettokustannuksiin liittyviä lisämaksuja (KOM(96) 608). Katso myös viittaus yleispalveluvoiteteeseen 59 kohdassa.
- (⁷⁶) Asia 26/75 P, General Motors Continental NV/komissio (Kok. 1975-I, s. 1367, kohta 12).
- (⁷⁷) Asia 27/76, United Brands Company ja United Brands Continentaal BV/komissio (Kok. 1978, s. 207).
- (⁷⁸) Asia Ahmed Saeed, (ks. alaviite 18) 43 kohta.
- (⁷⁹) Asia 30/87, Corinne Bodson/SA Pompes funèbres des régions libérées (Kok. 1988, s. 2479).
 Ks. myös:
 Yhdistetyt asiat 110/88, 241/88 ja 242/88, François Lucazeau ym./Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de Musique (SACEM) ym. (Kok. 1989, s. 2811, 25 kohta): ”Jos määräävässä asemassa oleva yritys perii palveluistaan maksuja, jotka ovat huomattavasti korkeampia kuin muissa jäsenvaltioissa perityt ja jos maksuja on vertailtu johdonmukaisella tavalla, eroa on pidettävä merkinä määräävän aseman väärinkäytöstä. Tällaisessa tapauksessa kyseisen yrityksen on perusteltava ero viittaamalla puolueettomasti poikkeavuuksiin kyseisen jäsenvaltion tilanteen ja kaikissa muissa jäsenvaltioissa vallitsevan tilanteen välillä”.
- (⁸⁰) Katso ONP-säännöt ja komission suositus yhteenliittämisestä vapautetuilla telemarkkinoilla, EYVL L 73, 12.3.1998, s. 42 (suosituksen teksti) ja EYVL C 84, 19.3.1998, s. 3 (suositusta koskeva tiedonanto).
- (⁸¹) Esimerkiksi yhteenliittämismaksuja määritellään.
- (⁸²) Katso Akzo, alaviite 62.
- (⁸³) Asia Akzo, 71 kohta.
- (⁸⁴) Komission päätös 88/518/ETY, tehty 18 päivänä heinäkuuta, Brown Napier/British Sugar, (EYVL L 284, 19.10.1988, s. 41): teollisuus- ja vähittäishintojen välistä erotusta vähennettiin niin paljon, että tukkuostaja, joka harjoitti tukkutarjoajan kanssa yhtä tehokasta pakkaustoimintaa, ei voinut kannattavasti toimia vähittäismarkkinoilla. Katso myös National Carbonising, alaviite 66 edellä.
- (⁸⁵) Jos verkkokapasiteetti ei ole kokonaan käytössä, erisuuruiset hinnat, joita liittymästä loppupään eri markkinoilla vallitsevan kysynnän perusteella peritään, ovat perusteltavissa, jos tällainen erottelu mahdollistaa kapasiteetin paremman hyödyntämisen ja tiettyjen markkinoiden paremman kehittämisen eikä erottelu rajoita tai vääristä kilpailua. Tällaisessa tapauksessa komissio tutkii hintaerottelun kokonaisvaikutukset kaikilla tarjontaketjun loppupään markkinoilla.

- (⁸⁶) Asia C-310/93 P BPB Industries ja British Gypsum/komissio (Kok. 1995-I, s. 865, 904 kohta), BPB:n harjoittamasta asiakkaiden syrjinnästä kipsilevymarkkinoihin liittyvillä markkinoilla.
- (⁸⁷) Esimerkiksi reitityksessä käytettyjen verkko-operaattorien suosituimmuuslista.
- (⁸⁸) Komission päätös 94/663/EY, tehty 21 päivänä syyskuuta 1994, Night Services (EYVL L 259, 7.10.1994, s. 20); komission päätös 94/894/EY, (ks. alaviite 48).
- (⁸⁹) Asia T-34/92, Fiatagri UK ja New Holland Ford/komissio, (Kok. 1994, s. II-905); asia 8/95 P New Holland Ford v. komissio, tuomio 28.5.1998, ei vielä julkaistu;
Asia T/35/92, John Deere Ltd/komissio, (Kok. 1994, s. II-957);
Asia T-35/92, John Deere/komissio, tuomio 28.5.1998, ei vielä julkaistu;
Muutoksenhaku komission päätökseen 92/157/ETY, tehty 17 päivänä helmikuuta 1992, UK Agricultural Tractor Registration Exchange (EYVL L 68, 13.3.1992, s. 19).
- (⁹⁰) Asia 8/72, Vereniging van Cementhandelaaren/komissio (Kok. 1972, s. 977),
Asia 123/85, Bureau National Interprofessionnel du Cognac/Clair (Kok. 1985, s. 391).
- (⁹¹) Asia 56/65, STM (Kok. 1966, s. 235, 249 kohta).
- (⁹²) Asia 193/83, Windsurfing International/komissio (Kok. 1986, s. 611).

Päätös olla vastustamatta ilmoitettua keskittymää
(Tapaus N:o IV/M.1182 — * Akzo Nobel/Courtaulds)**

(98/C 265/03)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

Komissio päätti 30. kesäkuuta 1998 olla vastustamatta edellä mainittua keskittymää ja julistaa, että se soveltuu yhteismarkkinoille. Päätös perustuu neuvoston asetuksen (ETY) N:o 4064/89 6 artiklan 1 kohdan b alakohtaan. Päätöksen koko teksti on saatavissa vain englannin kielellä, ja se julkistetaan sen jälkeen, kun siitä on poistettu kaikki sen mahdollisesti sisältämät liikesalaisuudet. Se on saatavissa:

- paperipainoksena Euroopan yhteisöjen virallisten julkaisujen toimiston myyntitoimistoista (ks. luettelo viimeisellä sivulla),
- elektronisessa muodossa Celex-tietokannan ”CEN”-versiona asiakirjanumerolla 398M1182. Celex on Euroopan yhteisön oikeuden asiakirjojen automaattinen käsittelyjärjestelmä; lisätietoja tilauksista osoitteella:

EUR-OP
Information, Marketing and Public Relations (OP/4B)
2, rue Mercier
L-2985 Luxembourg
Puhelin (352) 29 29-42455, telekopio (352) 29 29-42763.

ASETUKSEN (EY) N:o 3381/94 5 ARTIKLAN MUKAISET EDELLYTYKSET — KAKSIKÄYTTÖTAVAROIDEN KANSALLISTA VALVONTAA KOSKEVA TARKISTETTU ILMOITUS (YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA)

(98/C 265/04)

(ETA:n kannalta merkityksellinen teksti)

Yhdistynyt kuningaskunta

Jollei toisin ilmoiteta, lueteltujen tavaroiden vienti ilman lisenssiä on kielletty mihin tahansa määräpaikkaan yhteisön ulkopuolella.

2 ryhmä⁽¹⁾

RÄJÄHTEISIIN LIITTYVÄT TAVARAT

1. Seuraavat muut kuin Export of Goods (Control) Order 1994 -nimisen säädöksen, sellaisena kuin se on muutettuna säädöksellä S.I. 1996/2663, luettelossa 1 olevassa III osassa tai neuvoston päätöksen 94/942/YUTP liitteessä I olevassa 1A005, 3A229 ja 3A232 kohdassa luetellut välineet tai laitteet, jotka on tarkoitettu räjähteiden tunnistamiseksi tai niiden kanssa käytettäväksi taikka omatekoisilta räjähdyslaitteilta (sellaisina kuin ne ovat määriteltyinä luettelossa I olevassa III osassa) puolustautumiseksi, ja erityisesti niihin suunnitellut komponentit:

a) piilotettujen räjähteiden tunnistamiseksi tarkoitettut elektroniset välineet;

seuraavia välineitä lukuun ottamatta:

televisio- tai röntgentarkastusvälineet;

b) elektroniset häirintävälineet, jotka on erityisesti suunniteltu omatekoisten räjähdyslaitteiden radio-ohjauksella tapahtuvan räjäyttämisen estämiseksi;

c) välineet ja laitteet, jotka on erityisesti suunniteltu räjähdysten aikaansaamiseksi sähköisesti tai muuten kuin sähköisesti, mukaan lukien laukaisulaitteet, sytyttimet, ja sytytyslanka;

seuraavia välineitä lukuun ottamatta:

erityiseen kaupalliseen käyttöön erityisesti suunnitellut välineet ja laitteet, jotka on tarkoitettu muiden sellaisten välineiden tai laitteiden käynnistämiseksi tai käyttämiseksi räjäyttämällä, joiden tarkoituksena ei ole räjähdysten aikaansaaminen tai aiheuttaminen;

d) räjähdyslaitteiden purkamista varten erityisesti suunnitellut välineet ja laitteet, mukaan lukien kilvet ja kypärät;

seuraavia välineitä lukuun ottamatta:

pommipeitteet.

2. Suoraan leikkaavat räjähdysainelataukset.

3. Edellä mainittujen välineiden ja laitteiden käytön edellyttämä teknologia (sanat ”teknologia”, ”käyttö” ja ”edellyttämä” sellaisina kuin ne on määriteltyinä luettelossa 1 olevassa III osassa).

3 ryhmä⁽²⁾

AJONEUVOT

Tässä ryhmässä eriteltyjen tavaroiden vienti on kielletty mihin tahansa määräpaikkaan Bosniassa ja Hertsegovinassa, Kroatiassa, entisessä Jugoslavian tasavallassa Makedoniassa ja Jugoslavian liittotasavallassa:

a) maastokelpoiset hyötyajoneuvot, joiden kaikki pyörät ovat vetäviä ja joiden maavara on vähintään 175 millimetriä;

b) raskaat hinausajoneuvot, joilla voidaan hinata enemmän kuin 6 tonnia painavia kuormia tai nostaa enemmän kuin 10 tonnia painavia kuormia;

c) kuorma-autot, joiden lavaosan sivut voidaan vetää alas ja joilla voidaan kuljettaa enemmän kuin 5 tonnia painavia kuormia.

Taulukko 2⁽³⁾

Jäljempänä viitataan Export of Goods (Control) Order 1994 -nimiseen säädökseen sellaisena kuin se on muutettuna säädöksillä S.I. 1996/2663, 1997/1008 ja 1997/2758.

1A905 Muut kuin Export of Goods (Control) Order 1994 -nimisen säädöksen luettelossa 1 olevan III osan PL5001 kohdassa eritelty itsepuolustukseen suunnitellut kannettavat laitteet, joilla levitetään lamaannuttavaa ainetta, sekä erityisesti niihin suunnitellut komponentit.

⁽²⁾ Katso Export of Goods (Control) Order 1994 -nimisen säädöksen (S.I. 1994/1191) luettelossa 1 oleva I osa. Asianmukaiset muutokset ovat säädöksessä S.I. 1997/2758.

⁽³⁾ Katso The Dual-Use and Related Goods (Export Controls) Regulations 1998 -nimisen säädöksen (S.I. 1996/2721) luetelo 2. Asianmukaiset muutokset ovat säädöksissä 1997/324, 1997/1694, 1997/2759 ja 1998/272.

⁽¹⁾ Katso Export of Goods (Control) Order 1994 -nimisen säädöksen (S.I. 1994/1191) luettelossa 1 oleva I osa. Asianmukaiset muutokset ovat säädöksessä S.I. 1997/2758.

1B915 Liitteessä I olevassa 1C011.a, 1C011.b ja 1C111 kohdassa sekä Export of Goods (Control) Order 1994 -nimisen säädöksen luettelossa 1 olevan III osan ML8a.1, ML8a.2, ML8a.3, ML8a.5, ML8a.6, ML8a.7, ML8a.18, ML8a.19, ML8a.20, ML8d, ML8e.10, ML8e.11, ML8e.18, ML8e.22, ML8e.29, ML8e.32, ML8e.39 ja ML8e41 kohdassa eriteltyjen tavaroiden tuotantoon, käsitteilyyn ja vastaanottotarkastukseen tarkoitetut välineet, lukuun ottamatta mainitun osan ML18a kohdassa kuvattuja välineitä ja erityisesti niihin suunniteltuja komponentteja.

Huomautukset:

1. Tässä kohdassa yksilöidään ainoastaan sekoittimet, joilla voidaan sekoittaa tyhjiössä asteikkolla 0–13,326 kPa ja säädellä sekoituskammion lampötilaa:
 - a) periodiset sekoittimet, joiden kokonaistilavuus on 110 litraa tai enemmän ja joihin on asennettu keskelle ainakin yksi sekoitin/vaivainakseli;
 - b) jatkuvatoimiset sekoittimet, joissa on kaksi tai useampi sekoitin/vaivainakseli ja joilla voidaan avata sekoituskammio.
2. Tähän kohtaan kuuluvat suihkusekoittimet, joilla voidaan jalostaa ammoniumperkloraattia, syklotetrametyleenitranitramiinia (HMX) tai syklorimetyleenitranitramiinia (RDX).
3. Tähän kohtaan eivät kuulu liitteessä I olevassa 1B115 kohdassa eriteltyt tavarat.

1C950 Mitä tahansa liitteessä I olevassa 1C350 kohdassa eriteltyjä kemikaaleja sisältävät seokset.

Lukuun ottamatta seuraavia seoksia:

Valvonnanalaisia kemikaaleja sisältävät seokset, jotka:

1. ovat vähittäismyyntipakkauksessa ja jotka on tarkoitettu henkilökohtaiseen käyttöön tai kulutukseen;
- tai
2. sisältävät kemikaalia siten, että sitä voi helposti ottaa talteen tavanomaisia menetelmiä käyttäen.

1C991 Muut räjähdysaineet ja ajoaineet sekä niihin liittyvät aineet seuraavasti:

- a) amatoli;
- b) selluloosanitraatti (joka sisältää enemmän kuin 12,5 prosenttia tyypeä);
- c) nitroglykoli;

- d) pentaerytritolitetranitraatti (PETN);
- e) pikryylikloridi;
- f) trinitrofenyyylimetyylinitramiini;
- g) 2,4,6-trinitrotolueneeni (TNT).

1C992 Rokotteet jompaakumpaa seuraavista varten:

- a) bacillus anthracis (pernaruttobasilli); tai
- b) botuliinitoksiini.

1E915 Tämän luettelon 1B915 kohdassa eriteltyjen välineiden kehittämisestä, tuotannosta tai käytöstä laaditun yleisen teknologiamuistion mukainen teknologia.

1E950 Tämän luettelon 1C950 kohdassa eriteltyjen seosten kehittämisestä, tuotannosta tai käytöstä laaditun yleisen teknologiamuistion mukainen teknologia.

5A990 *Tässä kohdassa eriteltyjen tavaroiden vienti on kielletty mihin tahansa määräpaikkaan Iranissa, Irakissa tai Libyassa.* Troposfäärikajasteviestintävälineet, joissa käytetään analogista tai digitaalista modulaatiotekniikkaa, ja erityisesti niihin suunnitellut komponentit.

5E990 *Tässä kohdassa eriteltyjen tavaroiden vienti on kielletty mihin tahansa määräpaikkaan Iranissa, Irakissa tai Libyassa.* Tämän luettelon 5A990 kohdassa eriteltyjen tavaroiden kehittämisestä, tuotannosta tai käytöstä laaditun yleisen teknologiamuistion mukainen teknologia.

8A990 *Tässä kohdassa eriteltyjen tavaroiden vienti on kielletty mihin tahansa määräpaikkaan Iranissa tai Irakissa.* Alukset ja täytettävät alukset täytettyinä tai täyttämättöminä sekä niihin suunnitellut välineet tai komponentit, muut kuin Export of Goods (Control) Order 1994 -nimisen säädöksen luettelossa 1 olevan III osan ML9 kohdassa tai neuvoston päätöksen 94/942/YUTP liitteessä I eriteltyt alukset, välineet tai komponentit.

8D990 *Tässä kohdassa eriteltyjen tavaroiden vienti on kielletty mihin tahansa määräpaikkaan Iranissa tai Irakissa.* Tämän luettelon 8A990 kohdassa eriteltyjen tavaroiden kehittämiseen, tuotantoon tai käyttöön erityisesti suunnitellut tai muutetut tietokoneohjelmat.

8E990 *Tässä kohdassa eriteltyjen tavaroiden vienti on kielletty mihin tahansa määräpaikkaan Iranissa tai Irakissa.* Tämän luettelon 8A990 tai 8D990 kohdassa eriteltyjen tavaroiden kehittämisestä, tuotannosta tai käytöstä laaditun yleisen teknologiamuistion mukainen teknologia.

- 9A990 *Tässä kohdassa eriteltyjen tavaroiden vienti on kielletty mihin tahansa määräpaikkaan Iranissa, Irakissa tai Libyassa.* Ilma-alus, jonka suurin kokonaispaino on enintään 390 kilogrammaa, sekä lentokonemoottorit ja niihin suunnitellut välineet tai komponentit, muut kuin Export of Goods (Control) Order 1994 -nimisen säädöksen luettelossa I olevan III osan ML10 kohdassa tai neuvoston päätöksen 94/942/YUTP liitteessä I eriteltyt.
- 9A991 *Tässä kohdassa eriteltyjen tavaroiden vienti on kielletty mihin tahansa määräpaikkaan Iranissa, Irakissa tai Libyassa.* Muut kuin Export of Goods (Control) Order 1994 -nimisen säädöksen luettelossa I olevan III osan ML10 kohdassa eriteltyt ilma-alukset tai ohjattavat laskuvarjot, joiden suurin kokonaispaino on pienempi kuin 390 kilogrammaa.
- 9A993 *Tässä kohdassa eriteltyjen tavaroiden vienti on kielletty mihin tahansa määräpaikkaan Libyassa.* Välineet minkä tahansa ilma-aluksen tai minkä tahansa ilma-aluksen minkä tahansa osan simuloimiseen tai mallittamiseen sekä niihin erityisesti suunnitellut komponentit ja lisälaitteet.
- 9D993 *Tässä kohdassa eriteltyjen tavaroiden vienti on kielletty mihin tahansa määräpaikkaan Libyassa.*

Tämän luettelon 9A993 kohdassa eriteltyjen tavaroiden käyttöön erityisesti suunnitellut tai muutetut tietokoneohjelmat.

- 9E990 *Tässä kohdassa eriteltyjen tavaroiden vienti on kielletty mihin tahansa määräpaikkaan Iranissa, Irakissa tai Libyassa.* Tämän luettelon 9A990 kohdassa eriteltyjen tavaroiden kehittämisestä, tuotannosta tai käytöstä laaditun yleisen teknologiamuistion mukainen teknologia.
- 9E991 *Tässä kohdassa eriteltyjen tavaroiden vienti on kielletty mihin tahansa määräpaikkaan Iranissa, Irakissa tai Libyassa.* Tämän luettelon 9A991 kohdassa eriteltyjen välineiden tai tietokoneohjelmien kehittämisestä, tuotannosta tai käytöstä laaditun yleisen teknologiamuistion mukainen teknologia.
- 9E993 *Tässä kohdassa eriteltyjen tavaroiden vienti on kielletty mihin tahansa määräpaikkaan Libyassa.* Tämän luettelon 9A993 tai 9D993 kohdassa eriteltyjen välineiden tai tietokoneohjelmien kehittämisestä, tuotannosta tai käytöstä laaditun yleisen teknologiamuistion mukainen teknologia.

Alkuperänimityksen ja maantieteellisten merkintöjen suojasta annetun asetuksen (ETY) N:o 2081/92 6 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu rekisteröintihakemuksen julkaiseminen

(98/C 265/05)

Tämä julkaiseminen sisältää oikeuden vastustaa rekisteröintiä mainitun asetuksen 7 artiklassa tarkoitettulla tavalla. Väitteet hakemusta vastaan on tehtävä jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen välityksellä kuuden kuukauden kuluessa julkaisemisesta. Julkaiseminen perustellaan seuraavilla tekijöillä ja erityisesti 4 kohdan 6 alakohdalla, joiden mukaan hakemus katsotaan perustelluksi asetuksessa (ETY) N:o 2081/92 tarkoitettulla tavalla.

NEUVOSTON ASETUS (ETY) N:o 2081/92

REKISTERÖINTIHAKEMUS: 5 ARTIKLA

SAN () SMM (x)

Asiakirjan kansallinen numero: 03013

1. Jäsenvaltion vastuullinen ministeriö: Yhdistynyt kuningaskunta

Nimi: Ministry of Agriculture, Fisheries and Food

Puhelin: (44-171) 270 88 65

Faksi: (44-171) 270 80 71

2. Hakijaryhmittymä:

- a) Nimi: Exmoor Blue Cheese
- b) Osoite: Willet Farm, Lydeard St Lawrence, Taunton, Somerset, TA4 3QB
- c) Koostumus: tuottaja/jalostaja: 1 muut: 1

3. Tuotelaji: Juusto: Luokka 1.3**4. Tavaraerittely:**

(yhteenveto 4 artiklan 2 kohdan edellytyksistä)

4.1. Nimi: Exmoor Blue Cheese

4.2. Kuvaus: Täysrasvainen pehmeä juovikas sinihomejuusto, jonka keskimääräinen rasva-prosentti on 34. Ominaispiirteitä täyteläinen keltainen väri ja voimainen koostumus. Valmistettu pastöroimattomasta jerseyrodun lehmien maidosta.

4.3. Maantieteellinen alue: Devonin kreivikunnassa seuraavien rajojen sisällä oleva alue: Barnstaplen kaupungista rannikkoa myöten Watchetin kaupunkiin, Watchetista höyryveturirataa B 3227-tien risteyskohtaan, B 3227-tietä länteen A 361-tien risteyskohtaan, A 361-tietä Barnstapleen.

4.4. Alkuperätodisteet: Juustoa on tehty käsin perinteisillä menetelmillä hakijan maatilalla vuodesta 1986 alkaen. Vuodesta 1990 lähtien ainoastaan jerseyrodun lehmien maitoa on käytetty tämän selväpiirteisen pehmeän juuston valmistuksessa.

4.5. Valmistusmenetelmä: Maito kuumennetaan 70 fahrenheitasteeseen ja käymisen aloittava mikrobiviljelmä lisätään. Tämän jälkeen maito kuumennetaan 85–90 fahrenheitasteeseen, ja tätä lämpötilaa ylläpidetään 3–5 tuntia. Kasvisjuoksute ja *penicillium roqueforti* lisätään tänä aikana. Heran annetaan laskeutua, ennen kuin se leikataan ja siirretään käsisivilöillä kaksiosaisiin muotteihin ja annetaan valua. Sekä kuuden että 18 tunnin kuluttua muotit käännetään. 24 tunnin kuluttua juustot laitetaan suolavesiliuokseen noin kuudeksi tunniksi, minkä jälkeen niiden annetaan valua seuraavat 36 tuntia, jona aikana ne käännetään kahdesti. Juustot pistellään käsin molemmilta puolilta, minkä jälkeen ne siirretään kypsymishuoneeseen ja suihkutetaan molemmilta puolilta *penicillium candidumilla*. Exmoor Jersey Bluen annetaan kypsyä 3–6 viikkoa, ja se käännetään joka toinen päivä.

4.6. Yhteys maantieteelliseen alkuperään: Lämmin kostea ilmasto ja punainen maa-aines, joka on peräisin alla olevasta uudesta ja vanhasta punaisesta hiekkakivestä, tuottavat yhdessä pitkän laidunkauden aikana rehevän ruohomaton, joka tuottaa täyteläisen makuista maitoa.

4.7. Valvontarakenne:

Nimi: Specialist Cheese Makers Association

Osoite: PO Box 256A, Thames Ditton, Surrey, KT7 0HR

4.8. Merkintä: SMM**4.9. Kansalliset vaatimukset:** —

GY-asiakirjan N:o: G/UK/0001/95.04.18.

Täydellisen asiakirjan vastaanottopäivä: 20.11.1997.